

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1960 PO ZDRUŽENJU »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 8. OKTOBRA 1934 USTANOVILO KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI. IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JANEZ VIPOTNIK
ODGOVORNI UREDNIK FRANC ŠETINC

1. RVA IZDAJA

TITO OBISKAL PRIZADETE KRAJE

Predsednik republike je včeraj zjutraj prispel v Split, od koder je nadaljeval pot v Makarsko, Podgoro, Pelješac in Ploče, kjer si je ogledal posledice zadnjih potresov

SPLIT, 17. jan. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito se je na poti v Makarsko primorje, kjer si bo ogledal kraje, ki jih je hudo prizadel potres, davi ob 8. uri ustavil v Splitu. S predsednikom Titom so prispeli generalni sekretar SZDLJ Aleksandar Ranković, predsednik Ljudske skupščine Srbije Jovan Veselinović, državni sekretar za narodno obrambo general armije Ivan Gošnjak, sekretar ZIS za promet in zveze Marjan Četinić, generalni sekretar predsednika republike Bogdan Crnčević, državni podsekretar v ZIS Petar Ivičević in drugi.

Na železniški postaji v Splitu sta predsednika Tito sprejela in pozdravila predsednik Sabora LR Hrvatske dr. Vladimir Brčić in predsednica glavnega odbora SZDLJ Hrvatske Anka Berus. Sprejema so se udeležili tudi general podpolkovnik Nikola Karanović in Jože Skočinić, vice-admiral Andrija Božanić ter skupina višjih oficirjev JLA in JVM.

Potem, ko je godba zagrnila državno himno, je predsednik republike razpisal govor. Posebej je naglasil, da je nujno sočasno videti tudi odnose med kupnimi in blagovnimi skladi, saj si je brez tega

stati Makarska—Vrgorac in Makarska—Ploče, je rekel generalpodpolkovnik Nikola Karanović. »V teh akcijah, tovariši, predsednik, je sodelovalo 14 ladij JVM ter mnogo vojakov, mornarjev, podoficirjev in oficirjev.«

Očitno zadovoljen je predsednik republike sprejel reportir in odgovoril: »Dobro ste izpolnili naloge.« Po reportu je predsednik Tito odšel s perona železniške postaje na obalo, kjer je pregledal častni bataljon JVM, potem pa se je napotil proti pomolu proletarskih brigad, kjer je stal rušilec JVM »Splita«. Več tisoč prebivalcev je pozdravilo predsednika Ti-

ta, ko je stopil na splitsko obalo.

Na rušilcu je predsednik reportiral kontraadmiral Ivo Purišić. Potem se je predsednik Tito povzpela na komandni most rušilca, od koder je odzdravil navusenim Splitčanom.

Natanko ob 8.15 je rušilec »Split« odplul iz splitske luke, pred katero ga je čakal divizion torpednih čolnov JVM, ki se mu je nato pridružil.

Makarska, 17. jan. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prispel danes ob 10.05 v Makarsko.

V pristanišču so predsednika Tito in druge visoke funkcionarje sprejeli in pozdravili predsednik OLO Makarska Ivan Gače, se-

ktar Okrajnega komiteja ZK Mate Ujević, predsednik občinskega ljudskega odbora Lovro Kovačević in drugi.

V lepem sončnem vremenu je predsednik Tito na obali v Makarski posredoval večje število prebivalcev, ki so se po hudih potresnih sunkih vrnili na svoje domove.

Takoj po prihodu v pristanišče Makarske se je predsednik Tito z avtomobilom odpeljal v bližnjo Promajno, kjer stoji znano otroško okrevališče, po katerem je dobil ta kraj ime Dečje selo.

V tem kraju je že od začetka potresnih sunkov na tem področju jadranske obale sprejemni center za evakuirane prebivalce podbiokovskih vasi. Tovariši Tito si je najprej ogledal več lepo urejenih počitniških hiš, v katerih so našle zavetišče matere z otročiči, govoril je z materami in se zanimal za pogoje njihove nastanitve.

»Kako se vam godi?« je vprašal tovariš Tito neko ženo, ki je držala v naročju otročiča, okrog nje pa je stalo še nekaj otrok. Žena je izrazila hvaležnost organom oblasti, zlasti vojakom, ki so ji pomagali pri evakuaciji iz njene porušene vasi izpod Biokova.

V spremstvu zdravnikov in drugega medicinskega osebja je predsednik Tito obiskal tudi sosednja taborišča in govoril z materami, okrog katerih so bili zbrani otroci. Zanimal se je za pogoje nastanitve žen in njihovih otrok.

Potem je predsednik Tito iz pogovora s predstavnik okraja Makarske, zvedel za škodo, ki jo so napravili temu delu dalmatinske obale potresni sunki. Z velikim zanimanjem si je ogledal zemljevid, na katerih so začetna ogrožena področja, ter album fotografij porušeni ali zelo poškodovanih hiš v posameznih vaseh pod Biokom.

Potem, ko je sekretar Okrajnega komiteja ZK Makarske Mate Ujević opisal najvažnejše podrobnosti o prvih potresnih sunkih od 7. januarja do danes, je predsednik republike pozitivno ocenil ukrepe za naglo evakuacijo prebivalstva iz ogroženih krajev.

»Najvažnejše je bilo rešiti človeška življenja,« je rekel tovariš Tito. »Zdaj pa je prav tako treba resno razumeti naloge, ki vas neposredno čakajo. Treba je natančno ugotoviti, v kakšnem stanju so hiše, in poskrbeti, da se ljudje ne bodo vselili v tiste hiše, katerih zidovi so že razpokani in ki bi se utegnili tudi brez potresnih sunkov porušiti.«

Predsednik Tito je poudaril tudi potrebo po naglem zbiranju gradbenih potrebščin, za kar bodo republike in federacija dale ustrezno pomoč.

Potrebno je, da se moški in mladina, ki so se začasnoma umaknili pred nevarnostjo potresnih sunkov, vrnejo na svoje domove. To naj bo osnovna delovna sila v obnovi in graditvi stanovanjskih hiš in poslopij za nastanitev ljudi, ki so ostali brez strehe,« je rekel med drugim predsednik Tito. Ob tej priložnosti je izrazil mnenje, da je treba nekaj ukreniti, da se ljudje ne bodo več vračali v vasi tik pod vrhovi Biokova. Tam jih grozi po njegovem mnenju stalna nevarnost, da se skale odtrgajo in zavale nanje, tudi če ni potresnih sunkov.

Potem, ko je še enkrat poudaril potrebo po naglem urejanju problema vrnitve in nastanitve ljudi, katerih hiše so poškodovane in porušene, je predsednik Tito rekel, da je treba misliti

tudi na živino, ki je ostala trenutno brez pastirjev.

Iz Dečjega sela so se visoki gostje odpeljali proti Gornji Podgori, kjer je, kakor v nekaterih naseljih pod Biokomom, potresno opustošenje največje. Na ta naselja se je namreč privlačilo veliko skal, ki so se odtrgale od Biokova. Na poti skozi evakuirano vas Tučepi je gruča prebivalcev stala na obeh straneh ceste ter zasula avtomobil predsednika Tito s cvetjem in zelenjem.

Podgora, zgodovinski kraj, kjer je bila v narodnoosvobodilnem boju ustanovljena Jugoslovanska vojna mornarica, je močno porušena. Veliko porušenihih poslopij, streh in zidov, razpokane stene, perutnina in živina, ki hodi okrog brez pastirjev, vse to so posledice potresnih sunkov, ki so skoraj vse prebivalce pregnali z njihovih domov.

Predsednik Tito je odšel s svojim spremstvom peš skozi Podgoro in si ogledal posledice močnih potresnih sunkov. Ko je odhajal iz Podgore, se je ustavil pred neko hišo, ki je videti od daleč nepoškodovana.

»Vidite,« je rekel tovariš Tito, »v tej hiši ljudje ne smejo več stanovati. Kar pogledite te razpoke.«

● Nadaljevanje na zadnji strani

TITO V DALMACIJI — Predsednik Tito si je s svojimi spremljevalci ogledal kraje, ki so jih najbolj prizadeli nedavni potresi. Telefoto: Tanjug

Zakaj naraščajo cene?

Odbor Ljudske skupščine LRS za družbeno nadzorstvo je razpravljal o gibanju cen

LJUBLJANA, 17. jan. Pod predsedstvom Franca Leskoške-Luke je danes zasedel odbor Ljudske skupščine LRS za družbeno nadzorstvo. Razpravljal je o gibanju cen blaga široke potrošnje in uslug v letu 1961, posebno glede na realno rast osnovne potrošnje in stabilnost gospodarstva. V razpravi so sodelovali skoraj vsi člani odbora ter predstavniki nekaterih gospodarskih zbornic, Izvršni svet pa je zastopal dr. Marijan Dermastia.

Po uvodnih besedah podpredsednika odbora Julija Beltrama je povzel besedo predstavnik Izvršnega sveta dr. Marijan Dermastia. Pripomnil je, da je po oceni bolj fotografija de-

janskega stanja in primerjava letnega s prejšnjim obdobjem. Posebej je naglasil, da je nujno sočasno videti tudi odnose med kupnimi in blagovnimi skladi, saj si je brez tega

težko razložiti posamezne pojave.

Podatki lanskega leta kažejo, da cene lani niso naraščale tako naglo kot so naraščali osebni dohodki in da so se realni dohodki državljanov povprečno zvišali. To velja seveda za povprečje, medtem ko to ne velja n. pr. za javne uslužbence, upokojeince in invalide. Iz poročila o gibanju gospodarstva je razvidno, da so se lani osebni dohodki zvišali povprečno za 25—28%, medtem ko znaša indeks cen za to obdobje 112. Predlagal je, naj bi o tej problematiki razpravljala tudi odbora za gospodarstvo Ljudske skupščine, ko bosta obravnavala predlog resolucije o gospodarstvu v letošnjem letu.

Mnoge pomanjkljivosti na tržišču nastajajo kot nujna posledica posameznega razvoja posameznih gospodarskih panog. Tako je trgovina močno zaostala za celotnim gospodarstvom, zaradi česar se pojavljajo nesporazmerja, ki jih občutimo na trgu. Pri tem gre tudi za pomanjkanje obratnih sredstev. Praktično manjka zdaj trgovini v naši republiki skoraj osem milijard dinarjev. S prehodom na obračun po realizaciji pa se bo tak položaj še poslabšal.

Ta problematika pa postaja dandanes še bolj akutna, saj se redno dogaja, da je trgovina navezana na tiste proizvajalce, ki so ji pripravili dati blago zaradi slabe kvalitete na kredit. Od tod slaba izbira v trgovini. Vrh tega so v trgovini še ostanki distributivnosti.

V proizvodnih organizacijah je še vse premalo razvit interes za neposredno prodajo blaga. To nastaja tudi zaradi tega, ker je trgovina manj akumulativna in nudi cenejšo uslugo, kot če bi industrijska podjetja organizirala svojo prodajno mrežo. Ti odnosi se sicer že spreminjajo, prav pa bi bilo, ko bi v prihodnje ostreje zahtevali od industrije, da razvija lastno prodajno mrežo.

S tem v zvezi je tudi politika zamrzovanja in kontrole cen. V poročilu je ugotovljeno, da kontrola cen ni mogla vplivati na gibanje cen. Cene posameznim vrstam blaga so v proizvodnji zamrznjene v trgovini pa ne, iz česar izvirajo tudi posamezne spekulativne težnje v trgovini. Koristno bi bilo, če bi v proizvodnji potrošnega blaga odpravili administrativne ukrepe, kar bo nedvomno vplivalo na izboljšanje asortimana in na povečanje količin blaga na tržišču.

Ugotoviti kaže tudi, je

dejal dr. Marijan Dermastia, da je povprečen dohodek trgovine poglavitni element, ki kaže na zaostajanje trgovine. O tem pravi tudi gibanje osebnih dohodkov. Lanko prvo polletje so znašali povprečni osebni dohodki v gospodarstvu 23.164 dinarjev, v trgovini na drobno 22.127 (96%) in v zunanji trgovini pa so nad povprečjem (28.387 din ali 123% v primerjavi z osebnimi dohodki v gospodarstvu).

Napak bi bilo, če bi skušali zavarovati standard s konserviranjem sedanjih neekonomskih odnosov na tržišču. Gre za to, da se pogoj gospodarjenja čimprej izenači in da ustvarimo močnejši razvoj vseh gospodarskih panog. Seveda pa tudi to vpliva na gibanje cen.

Predstavnik Gostinske zbornice Davorin Ferlić je govoril o velikih težavah, s katerimi se bore v gostinskih in turističnih gospodarskih organizacijah. Naglasil je, da so osebni dohodki gostinskih delavcev med najnižjimi, da primanjkuje zlasti vodilnega kadra; posebej ostro pa je grajal tisk, češ da neobjektivno piše o prizadevanjih gostincev.

Inž. Ivo Klemenčič se je zavezal za stalnost v gospodarstvenem instrumentariju, kar bi omogočilo tudi dolgoročno planiranje gospodarskih organizacij.

Statistike o višanju cen tudi ne kažejo pravih vzrokov, saj so na cene vplivale tudi spremenjene razmere v novem gospodarstvenem sistemu, ter je težko reči, v kolikšni meri so se cene zvišale zgolj zaradi subjektivnih vzrokov. Zato lanko leto ne more služiti za osnovo solidni analizi gibanja cen. Zavzel se je za to, da bi industrija vplivala na maloprodajne cene svojih izdelkov.

Predsednik Franc Leskošek je nato naštel nekatere pojave na trgu. Navedel je, da je bila na primer spinača v Kopru po 40 dinarjev, v Ljubljani pa po 400 dinarjev, da so paradižniki metali v morje, da masi ni bilo, olja pa dovolj, vendar so olje tudi podražili. To so subjektivne stvari, ki jih moramo odpraviti. Vemo, da so nekatere spremembe v gospodarstvu povzročile dvig cen, vendar se moramo potruditi, da bo pojava spekulacije čim manj.

Predstavnik Izvršnega sveta je nato pojasnil, od kod tak pojav. Govoril je o primeru južnega sadja. Administrativni organ Direkcije za prehrano napravi raz-

● Nadaljevanje na zadnji strani

POLOŽAJ V DOMINIKANSKI REPUBLIKI

Vojaški udar v San Domingu

Desetdnejni predsednik Balaguer »odstopil« — Junta prevzela oblast — Trije člani državnega sveta aretirani

SAN DOMINGO, 17. jan. Agenciji Associated Press in Reuter poročata, da je danes zgodaj zjutraj v Dominikanski republiki prevzela oblast skupina višjih oficirjev in politikov, ki so prisilili desetdnejnega predsednika republike Joaquina Balaguera, da je dal ostavko. Nova junta je že prisegla v predsedniški palači v San Domingu.

Najmočnejša opozicijska stranka v Dominikanski republiki Union Civica Nacional je prevzem oblasti označila za vojaški udar.

Po nepotrjenih informacijah so podozrevali tri člana Balaguerjevega državnega sveta, ki so ga ustanovili pred šest dni po vrsti protestov javnosti. Aretirani člani so bili izraziti nasprotniki

mu ukazali, naj zapusti predsedniško palačo. Aretacije so izvršili pripadniki nove junte.

V novi junti sta dva člana razpuščenega državnega sveta — Luis Tio in Antonio Ambert. V skupini, ki je zrušila Balaguera in prevzela oblast sta tudi dva visoka funkcionarja bivše vlade diktatorja Trujilla.

Organizatorji udara so major Natal, podpolkovnik Siera in viceadmiral Vidaurre.

Ze več tednov so opozicijske stranke zahtevale od predsednika Balaguera, naj odstopi. Tudi javno mnenje

je zahtevalo zamenjavo Balaguera, ki je bil svoje dni predsednik Trujillove vlade.

Pred nekaj dnevi je Balaguer izjavil, da bo kmalu dal ostavko. Vendar, kot poročajo agencije, je bilo prevzeto oblasti nepričakovano.

Široki so opazili, da je več tankov zavzelo položaje okrog

predsedniške palače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

predsedniške plače. Kmalu potem so se velike skupine državljanov začele zbirati okrog palače in protestirale zaradi prisotnosti tankov. Demonstracije so se pozneje spremenile v spopad med vojniki in državljani. Tanki so začeli streljati na več tisoč

(IVAN MEŠTROVIĆ: AVTOPORTRET)

Umrl je Ivan Meštrović

LJUBLJANA, 17. januarja. — Včeraj, 16. januarja 1962, je v South Benu v državi Indiana v Zdrženih državah Amerike umrl zaradi srčne kapi, star osemindesetlet, znani kipar Ivan Meštrović.

Tako pravi kratka Reuterjeva vest. A umrl je veliki jugoslovanski kipar, jugoslovanski, čeravno je umrl v Ameriki. Bil je pojem v jugoslovanskem kiparstvu. Vzgajal je celo generacijo naših kiparjev. Se pred dobrih deset letom se je star, a še vedno poln ustvarjalnosti, vrnil na kratek obisk v domovino, v svoj dalmatinski kraj.

V Dalmatinskem Zagorju se je 15. avgusta 1883 rodil. Bil je eden malih pastirkov sredi tega kraja. Celotni pisni in brati se je moral naučiti sam. Toda kamen in les sta ga pritegnila in začel je rezbariti in klesati. V Splitu je nekaj časa delal pri nekem kamnoseku. Na Dunaju je že študiral na akademiji. Pariz, Egipt in nove dežele in novi vzori so mu odprli veliki svet, a ne zato, da bi v njem posnemal druge, ampak da bi ta svet napolnil s svojo ustvarjalnostjo, z orjasko ustvarjalnostjo, katere značaj je vselej izpolnjevala legenda domačega kraja.

Ze na začetku svoje svetovne poti se je vrnil k oblikovanju Kososkega hrama. Njegovo monumentalno kiparstvo se je kot v pravadnih časih znova spojilo z arhitekturnim oblikovanjem prostora. Znal je biti veličasten, a hkrati intimno nežen, pretresljivo in resničen. Moč

in lepota sta bila dva pola življenja, ki ju je v svojih delih poznal in priznal. Ko se je po prvi svetovni vojni, ki jo je delno prebil v Franciji in Angliji kot član Jugoslovanskega odbora, vrnil v Jugoslavijo, je neudruidno nadaljeval s svojim umetniškim ustvarjanjem. Nič koliko novih mojstrovlin je nastalo, med njimi močnejši spomenik Neznanemu junaku na Avali. Drugo svetovno vojno je prebil v Švici in v Ameriki, kjer je v zadnjem času tudi prebival na univerzi. Tu je nekdanji dalmatinski pastir svoj pot zaključil.

Ostala pa sta kot vselej trdno pričujoči dalmatinski kraj in njegovo delo v kamnu, bronu in lesu. Dolga je vrsta, ki stoji za njim: rosnolop dekleta in junaki vojskaci, tršati starci in zamisljeni pisatelji, neuklonljivi Grgr in ponosni Njegos in kljub brezizrazni mirnosti neskončno zaostna Mat.

BOGDAN POGACNIK

Washington, 17. jan. (Tanjug). Jugoslovanski kipar velikega svetovnega slovesa Ivan Meštrović je nenadoma umrl zaradi srčne bolezni v mestecu South Bened v zvezni državi Indiana. Ker je bil la želja pokojnega Meštrovića, da bi ga pokopali v mavzoleju v njegovem rojstnem kraju Otavici, bodo posmrtno ostanke jugoslovanskega kiparja prepeljali v Jugoslavijo. Vest o smrti Ivana Meštrovića je sporečlj jugoslovanskemu veleposlanstvu v Washingtonu njegov sin Mate Meštrović.

● LONDON

V Londonu so se danes začeli razgovori med premieroma Italije in Velike Britanije Amintorem Fanfaniem in Haroldom Macmillanom. Razgovor se udeležujeta tudi zunanji ministri Antonio Segni in lord Home. Sodijo, da se bodo razgovori nanašali na berlinski problem in na priključitev Velike Britanije skupnemu trgu. Premiera se bosta razgovarjala tudi o OZN in Kongu

● LEOPOLDVILLE

V misliji Zdrženih narodov v Leopoldvillu se je zvedelo, da bo konec tega ali začetek prihodnjega tedna prišla mednarodna komisija, ki bo raziskala vzroke smrti bivšega generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjöldja. Člane te komisije je tudi dr. Nikola Szentici, pomočnik sekretarja Zveznega izvršnega sveta za pravosodje in prof. na beograjski univerzi.

● ŽENEVA

Prince Ben Um je zavrnil dva britanska predloga glede prisotnosti na zasedanju konferencie o Laosu in formalnega sestanka z obema predsednikoma te konferencie skupaj s premierom Suvane Fumo in vodjem gibanja Prati Lao Sufanavongem. Britanski predsednik konferencie je predlagal, naj bi se trije izločki princ sestali s predsednikom konferencie Mac Donaldom in Pabnikom.

● PARIZ

Po vseh izkrogu tuznijske delegacije so na večerajšnjem dopolnilnem sestanku predstavnikov tuznijske in francoske vlade dosegli sporazum, da bodo strokovnjaki obeh delegacij pripravili nekatera tehnična vprašanja. Ta sklep se sprejema po dveh včerajšnjih sestankih, na katerih so obravnavali vprašanja, ki naj bi jih razumeli v pogajanjih o prihodnosti operičke v Biserici.

Prejšnjo soboto pa je novi generalni vladni komisar sprejel delegacijo tuzajnskega Pokrajinskega komiteja KPI. V poročilu o razgovorih je med drugim rečeno: »Med razgovori so predstavniki KPI protestirali, ker se dandane policijske oblasti niso odkrile krivov staniata proti sedanjem KPI ter proti slovenskim ustanovam s tem, da so onemogućili partizanske spomenike plošče ter pred kratkim dvojevrstno prometne napise v zgodnji občini Dr. Mazza je odgovoril, da je policija storila sicer vse ukrepe, a da se ji do danes še ni posrečilo, da bi prišla

na sled krivcem. Izrazil je željo, da bi krivce čimprej izsledili. V svojem razgovoru so predstavniki KPI nato postavili tudi vprašanje uporabe slovensčine pred sodnimi oblastmi v zvezi z nedavnim procesom, ko je bila nekemu Slovincu prepovedana uporaba materinsčine. Dr. Mazza je v svojem odgovoru poudaril, da londonski sporazum ni državni zakon, priporočil pa je, da so v veljavni predpisi, ki jih je svoj čas izdal dr. Palamara, da se dovoli uporaba tolmachev v primerih, ko je to mogoče.«

D. F.

Kakor sodijo, je zunanji minister Subandrio o tem obvestil tudi ameriškega veleposlanika v Džakarti, s katerim se je sestal.

Reuter poroča, da je imel predsednik Sukarno smisel izrednega sestanka s nekaterimi ministri in poselniki vseh rodov vlada. Na sestanku so med drugim razpravljali o spopadu med indonezijskimi terpednimi čolni. Sestanka so se udeležili tudi člani operativnega štaba za osvoboditev Zahodnega Irijana.

Po sestanku se je predsednik Sukarno razgovarjal z zunanjim ministrom dr. Subandriom.

Podpredsednik Vrhovnega posvetovalnega sveta Indonezije Ruslan Abdulgani je danes v Džakarti izjavil, da bo vlada Združene arabske republike po nedavnem napadu indonezijskih vojnihih ladij na indonezijske torpedne čolne razmotrila vprašanje ali naj bo nizozemskim ladijam dovoljen prehod skozi Sueski prekop. Abdulgani je to povedal, po sestanku z maršalom ZAR Amerjem, ki je na uradnem obisku v Indoneziji.

Solidarnost milijonov doma in v tujini

dravo življenje prebival-
stva, M. N.

Mladina in njena udeležba pri prostovoljnem delu

Vsako leto v tem času vodstva ljudske mladine razpravljajo o pripravi na prostovoljno delo mladine v času letnih počitnic in o pripravi na sezono delovne akcije. Tovrstna dejavnost postaja po podatkih iz zadnjih let vedno širša. Prav zaradi tega, ker se najrazličnejših akcij udeležuje vsako leto precej mladine, kaže o tem spregovoriti, predvsem pa opozoriti na nekatere pomankljivosti, ki jih je moč odpraviti. Tako bo namreč prostovoljno delo dobilo še jasnejše obsežje in prav gotovo pritegnilo k sodelovanju še širši krog mladine.

V preteklih letih se je razvijala tovrstna aktivnost predvsem v okviru organizacije LMS. Po razpravi o tem vprašanju v Zveznem odboru SZDL Jugoslavije in GO SZDL Slovenije, ki sta poslala ustrezno pismo nižjim odborom SZDL, pa moramo trdit, da dobiva prostovoljno delo širši družbeni značaj. Tak značaj mu dajejo pravzaprav obseg akcij, število in pomen objektov, ki jih mladina pomaga graditi, in vzgojni smotri in uspehi, ki so lastni prostovoljnemu akcijam.

Pregled do sedaj zgrajenih objektov namreč kaže, da mladina s svojim delom pomaga reševati pomembna

vprašanja v komunah in družini ter s tem neposredno prispeva k hitrejši ekonomski razvitosti posameznih krajev. Ta ugotovitev pa terja planiranje sredstev za objekte, ki naj jih mladina gradi, v letnih proračunih oziroma družbenih planih, česar v preteklih letih nismo uspeli doseči, ker so bila prizadevanja lokalnih činiteljev premajhna.

Pred pričetkom priprav na letošnje akcije je bilo pred kratkim posvetovanje o prostovoljnem delu mladine; posvetovanje je organiziral Centralni komite LMS. Ključni poudarki so bili na nekaterih perečih problemih dejavnosti na tem področju.

Izhajajo pa predvsem iz dosedanje prakse in težnje po bolj organizirani in sistematični življenjskih in delovnih pogojih in ustreznih vsebini notranjega življenja in aktivnosti.

Cepprav so delovne akcije v zadnjih letih dale lepe rezultate in vplivale na hitrejšo in cenejšo izgradnjo objektov, jih povsod še vedno ne cenijo kot takšne in ne računajo dovolj s pripravljenostjo mladih, da pri teh delih pomagajo. Prav tako so redki primeri, da komune v svojih družbenih planih planirajo sredstva za objekte, ki jih bo gradila mladina. Vsklajevanje potreb z možnostmi in pripravljenostjo mladine, da pomaga pri teh delih, ne glede na vzgojni smoter, za katerim si delovne akcije prizadevajo, je osnovna misel pisma Zveznega in republiškega odbora SZDL o ustanavljanju in nalogah odborov za prostovoljno delo v občinah in okrajih. Nedvomno je skrb za ustanovitve letih na ramnih organizatorjev LM pa tudi SZDL.

Pogoji so bili v zadnjih letih na različnih akcijah zelo različni. Izhajajo pogosto iz priprav, ki so često nepozne. Zaradi tega je bil na posvetovanju sprejet predlog, da je zaradi nadaljnjih priprav sprejem delovnih akcij mogoče le do 1. februarja vsako leto. Priprave vsebujejo v prvi vrsti zagotovitev investicij, natančneje za objekte, grafičkov, del, sklepanje pogodb med investitorjem in izvajalcem del, zbiranje mladine in podobno. Obseg vseh teh nalog je še toliko večji in pomembnejši, ker se delovne akcije tudi ekonomsko osamosvajajo, kar pomeni, da je njihov zaslužek, oziroma razpoložljiva finančna sredstva, odvden samo od količine opravljenih del — od učinka. Tako organizirane delovne akcije dobivajo ekonomsko osnovo in vzbujajo interes brigadirjev, so ekonomičnejše, mino tega pa tudi najbolj neposredno prispevajo k družbeno-ekonomski vzgoji mladih ljudi ter urejanju medsebojnih odnosov. Takim osnovam je prilagojeno tudi samoupravljanje na njih.

Novo naselje na Novem Beogradu bo imelo predvsem osrednadrstna in športna poslopja, okrog njih pa bodo obširne zelene površine. Zgradijo pa bodo tudi 12 stolpov. Središče tega naselja bo imelo moderno veeleblagovnico, zdravstveno postajo, pošto, banko, potrebnost število sol in kulturni dom.

Da bi pa omogočili vse potrebno za oddih in rekreacijo, bodo zgradili tudi velik park in rekreacijsko središče, razen tega pa tudi športni center. Samo rekreacijsko središče s parkom bodo zgradili na površini 12 hektarov.

Priprave za pomladno setev v Vojvodini

Novi Sad, 17. jan. (Tanjug). V Vojvodini so se začeli pripravljati za pomladansko setev. Tudi letos bodo sejali na približno milijon hektarjih zemlje. Največ, na več kot 600.000 hektarjev, bodo posejali kornice, največjejo poljedeljsko kulturo v gospodarstvu naše žitnice. Bolj bodo skrbeli tudi za sladkorno peso, ker predvidevajo, da se bo potrebnosti sladkorja precej povečala.

Velika gospodarstva so zorala skoraj 90% svojih njiv. Doselej opravljena dela in velik strojni park, ki ima več kot 13.000 traktorjev, bodo pospešili pomladansko setev.

Namesto letališča mesto

Dela pri gradnji novega beogradskega letališča pri Surčinu se bližajo k koncu, tako da bodo na letališču že letos lahko pristajala prva letala s potniki. Na ozemlju med Novim Beogradom in Bežanijem, kjer je bilo sedaj začasno letališče, pa bodo zgradili novo mesto.

Na natečaju so sprejeli načrt o gradnji novega naselja na zemljskem letališču, po katerem bodo zgradili 5500 stanovanj za skoraj 20.000 prebivalcev. Načrt določa, da bodo mesto sestavljale tri stanovaljske skupnosti, ki bodo imele skupno središče. V središču bodo zgradili objekte, ki so nujno potrebni mestu s tolikšnim številom prebivalstva.

Obrtna središča v Beogradu

V Beogradu bodo začeli v januarju graditi prva tri obrtna središča, ki bodo nudila posameznikom in gospodinjstvom razne storitve, skrbela za vzdrževanje stanovanjskega sklada itd. To bodo prva izmed petnajstih manjših in treh večjih središč, ki jih bodo zgradili v Beogradu do leta 1965. V večini naših mest je čutili pomanjkanje raznih obrtnih storitev. Večina v Beogradu zgrajenih obrtnih središč bo z obsegom po mnemu strokovnjakov odvisna od števila prebivalcev, ki bodo potrebovali njihove storitve.

Štore II. v dolini pod Teharji

Slednjič je na vrsti tudi rekonstrukcija sorazmerno zastarele Železarne Store pri Celju, ki bo opravljena do konca 1966. leta. Večina novih obratov s skoraj 300 metrov dolgo valjarno bo zgrajena v dolini pod Teharji, to je 1,5 km blizu Celja. Investicij je za 16 milijard 314 milijonov din.

Mimo osnovnih proizvodnih nalog so v kolektivu Železarne Store lani posvetili veliko pozornost izdelavi obsežnega investicijskega programa za razširitev železarnice. V glavnem so ga pripravili domači strokovnjaki, razen projektov za gradbeno dela. Ker je upravni odbor Jugoslovanske investicijske banke nedavno odobril investicije za razširitev štorske železarnice, ki bo, vseh 10 odstotno lastno udeležbo, veljala 16 milijard 314 milijonov dinarjev, bo prav, da spregovorimo o tem kaj več.

Železarna v Storah je zelo stara, prav tako je star tehnološki proces v železarni. Mlajši je le električni plavž z aglomeracijo. V takih razmerah v prihodnje ni moč pričakovati, da bi tovarna bistveno napredovala, čeprav potrebe na našem tržišču to narekujejo. — Po novem investicijskem programu bo Železarna v Storah bistveno spremenila podobo. Na starem mestu (Store I) ostanje: električna plavža, aglomeracija, livarna valjev in kalupov, obdelovalnica valjev ter nekateri drugi možni in energetski obrati. Kot predlovalna obrata bosta za najpomembnejša livarna valjev in obdelovalnica valjev, seveda sodobno mehanizirana. Prvič so v Storah začeli vlivati in obdelovati valje za železarno pred 12 leti. Proizvodnja let-leh se je že tako razmahnila, da krijejo že 90 odstotkov jugoslovanskih potreb.

V prihodnje bo štorska železarna še razširila proizvodnjo valjev za valjarne barvne metalurgije, za industrijo gume, papirja in za mlinsko industrijo.

Navečji novi železarski obrati pa bodo zgrajeni ob železniški progi pod Teharji (prosto od kurilnice do Pocačtovega mlina). Tu bo

zamenjala jeklene odlitke in delno tudi odlitke iz temprane litine, kar bodo posebnost uporabljali v avtomobilski industriji in strojništvu. Tako na primer štorska železarna poskusno vlija nekatere dele za tovarno OM v Italiji. Nasploh omogoča lastna proizvodnja kvalitetnega surovega železa (belega, sivga in zrcalovine) v nadaljnji predelavi rentabilnejšo proizvodnjo polproizvodov.

Mimo omenjenih novih obratov bo v prihodnjih letih zgrajen še drugi električni plavž, tako da bi poletje oba ob normalnem obratovanju (12 mesecev) dajala 112.000 ton surovega železa (sedaj 35.000 ton). Nadalje bodo po rekonstrukciji proizvedli 100 tisoč ton surovega SM in elektrojekla (33.000), valjarni proizvodov 88.000 ton (32.000

nje znanja, tehniških navad, spoznavanja novih oblik in vsebine dela na posameznih področjih se čedalje bolj kaže potreba po tesnejšem sodelovanju z ustreznimi družbenimi in političnimi organizacijami. Predvsem v okviru teh dejavnosti naj bi prišla do izraza skupna prizadevanja in zahteve po vsebinsko bogatem in življenjskem programu, ki je lasten tudi mladim ljudem. Se bolj kot za to pa gre za pomoč pri uresničevanju njihovih ustvarjalnih pobud.

Razen lokalnih delovnih akcij so se v zadnjih letih uveljavile še obsežne delovne akcije in ponekod postale stalna oblika dela. V okviru teh naj bi mladina tudi v prihodnje predlagala ureditev posameznih komunalnih objektov in drugih naprav ter s tem prispevala k hitrejši ekonomski rasti posameznih krajev.

Prostovoljno delo mladine, ki se ga je v lanskem letu udeležilo več kot 40.000 mladih ljudi v Sloveniji, je nedvomno realni temelj za njen nadaljnji razvoj. Glede na splošni družbeni razvoj in uspehe, razvoj komun in komunalnih skupnosti, dobiva tudi tovrstna dejavnost svoje osnovno torišče v komunah. Vsklajevanje teh možnosti s pripravljenostjo mladih ljudi, da pomagajo pri reševanju njenih vprašanj, je v prvi vrsti odvisno od komunale skupnosti kot celote. Zaradi tega je mogoče pričakovati, da bodo odbori za prostovoljne akcije v občinah in zainteresiranih drugih činiteljev dali tem težnjam pravo družbeno osnovo in vsebino. Mladina pa bo tako še bolj neposredno zainteresirana in povezana z reševanjem širših družbenih vprašanj.

TOŠE FERENC

Podjetje »Modna oblačila« iz Ljubljane imajo vsak dan lastno majhno modno revijo svojih konfekcijskih izdelkov, ki jo prikazujejo v svojem paviljonu na Gospodarskem razstavišču. Foto: Busić

Z BELEZNICO PO VELIKI DVORANI NA SEJMU »MODA 1962«

Več priznanj kot kritičnih pripomb

Na sejmu »Moda 1962«, ki je te dni odprt na Gospodarskem razstavišču, sem bila doslej že trikrat, nameravam pa ga obiskati še četrta. Dvakrat sem se sprehodila po veliki dvorani A, tretjič sem se posebej pomudila na razstavi otroške konfekcije in obute, ker je to zadeva, ki me se posebej zanima. Kaj pa si bom šla ponovno ogledat, vam bom povedala prihodnje.

Kratek zaljubljenec teh večkratnih obiskov je takle: Najprej: »Nič posebnega«, kar sem površno ugotovila prvič, potem: »Poglejte no, to je pa zanimivo! Tudi to se izdeluje jemo pri nase, ter zadnja ugotovitev: »Modni sejem je gotovo eden najboljših, kolikor smo jih doslej imeli. Večina podjetij, ki razstavljajo, je pokazala precej poslušna za naše želje in zahteve. Če se bo vse to res pojavilo v prodaji, bomo lahko

Tovarna DTR nam med množico moškega perila, zlasti lepih in praktičnih srajc, kaže novost: srajca iz teritela — sintetičnega popelina, ki se ne mečka, se pri pranju ne skrči, ne potrebuje likanja in ne vpliva na znojenje. Razočarana pa sem bila nad deskimi srajci in tovarne, ki so glede na vzorce blaga dokaj neokusne, pa tudi v klasične pižame so se vedno vsočasno izprogate blaga, čeprav je med potrošniki mnogo povpraševanja po enobarvnih, ki so modernejše in lepše.

Ob paviljonu podjetja »Liscas« iz Sevnice sem silila pripombo, ki jo je vredno omeniti: »Zakaj ženski ne drži iz sintetičnih tkanin in svetlih pikov, ko pa je bombažni pik bolj zdrav in se ga da bolje prati.« Morda bo podjetju ta namig dobrodošel!

SPIK iz Kranja razstavlja lepe moške športne srajce, temnih barv, v pleteninah pa je nekoliko zaostal. Sicer so lepe in solidno izdelane, samo nekoliko stari modeli, ki smo jih videli vsaj nekaj zadnjih let.

Pletenina Ljubljana ima v barvah lepo in dokaj pestro razstavno okno. To je prvi vtis in tako deluje kot celota. Vsak izmed razstavljenih kosov ženskega perila zase, pa za oko ni tako privlačen in daleč preveč nadičen. Razveseli nas pa razstava kopalnih oblik te tovarne, po katerih bomo gotovo rade segale poleti.

Tovarna nogavic Savlje razstavlja nogavice lepih temnih, modernih barv. Žal pa so najlepše — s črto, ki ni v skladu s trenutno modo. Kažejo pa nam tudi novost: raztegljive hlače do kolen, primerne za smučarke, pa tudi za najbolj mrzle zimske dni.

Pri trikotni Napredak iz Vrbasa sem se posebej ustavila. Ta paviljon je še zlasti privlačen zaradi elegancije razstavljenih modelov v skoraj enotni, temnosivi antracit barvi. Poklepetala pa sem tudi s predstavnikom podjetja:

»So to ekskluzivni modeli ali bo to redna proizvodnja?« »Odvodno je od trgovine, če jo bodo modeli pritegnili in če jih bo naročila.«

»Zakaj jih ne bi? Potrošnikom so všeči.« »Vemo, saj nam to neprestano poudarjajo, ko hodijo mimo. Trgovina pa je, kakor kaže, drugačnega mnenja, ker je ti modeli v glavnem ne zanimajo.«

»Kateri pa, potemtakem?« »Menda ne tisti, sem pokazala na kup starih standardnih modelov jopic in puloverjev, zloženih na kupu v ozadju njihove kabine.«

»Zal je tako,« je dejal. »Prav za te stare stvari se zanimajo. Zelo plašni so pri uveljavljanju novega, boljšega in lepšega.«

(Brez komentarja!)

»Angora je Angora,« sem silila pripombo pri tamkajšnjem paviljonu. Res je v bar-

vi, kvaliteti in mirni eleganci, vredna svojega slovesa. Samo v modelu sem, osebno, pričakovala več novosti. Medumurska trikotaz iz Čakovca ima nekaj poravnih predmetov, pa mnogo preveč cikcanka in klca, zlasti za najmlajše, za dojenčkove garniture. Pa pravimo, da bi morali na sejmih vzgajati tudi okusi potrošnika!

Konfekcijska industrija »Partizana« Beograd je vredna skrbnega ogleda in se zato diže časa ustavit na njenem paviljonu. Naši boste nekaj zelo, zelo okusnih in priklasnih modelov, ki vam bodo pomagali, da boste začeli tudi konfekcijo ceniti in upoštevati.

»Kvaliteti« Novi Sad je dobil dve ali tri priznanja potrošnikov za svoje izdelke. Ni pa s temi diplomami označil prav tistih izdelkov, ki so jih zaslužili, pač pa je priznanja zložil v osredje in tako zavajal mimoidoče, kar pa ni najbolj pravi. Vtis je namreč, da je celoten paviljon v znamenju Priznanja potrošnikov, kar pa se daled ni res.

Zensko perilo »Nade Dimić« prvič h navduši. Pri natančnejši oceni pa ne. Cilevok prilažoprav ne ve, za kakšno prilagoditost bi ta ali drugi kos oblekel. Zlasti blazitke iz nylona, ki so deli gantur, mišim, da jih ženske na splošno ne nosijo. Ali ne bi kazalo proizvajati kaj bolj praktičnega, kar ne bi bilo samo paša za oči?

Pri »Novitetu« iz Novega Sada sem silila malce zlobno opazko obiskovalcev, da je bolj »stariška«. Nasla pa sem v njej zno rasnice, ko sem si izdelke pobliže ogledala. A tudi »Umbert Gori« iz Novigrada je v svojih pleteninah po mojem mnenju neke zaostale, kolikor poznam sicer njegove izdelke, sem tkrat pričakovala kaj novejšega in lepšega.

Zaradi svojih izredno lepih, primernih in uporabnih oblačilnih konfekcijskih predmetov, pa je presenetilo podjetje »Univerzale« Domžale, ki je tudi priborilo konfekciji več ugleda. Prav tako »Modna oblačila« iz Ljubljane, ki imajo na svojih majhnih modnih revijah v paviljonu vsak dan dovolj gledalcev in občudovalcev.

»Iplase« iz Koprja, ki je razmeroma mlado podjetje, se je pojavilo na sejmu z nekaterimi, doslej pri nas domala nezanimivimi in novimi izdelki. Veseli smo jih in tovarni čestitamo za prizadevanja in uspeh.

Tako smo se na hitro sprehodili po veliki hali A. Se v zgornji del nad avlo bomo pogledali, kjer prevladujeta obutev in usnjena galanterija. Se prej pa se bomo ustavili ob vitrinah v veži, kjer razstavlja škofjeloški »Šestir« svoje klobuke. Mene sta obe vitrine zelo motili. Le zakaj se je ta renomirana tovarna pojavila na sejmu mode prav s temi odvratnimi tirolskimi modeli, ki nam gredo — kolikor vem, veliki večini — na živce že od lanskega leta.

POROŠTVENE IZJAVE NISO VEČ FORMALNOST

Redkokatera seja ljudskega odbora mine, ne da bi imela tekle na koncu, v 15. ali pa 20. točki dnevnega reda, na programu tudi garancijske izjave. To so torej izjave, ki jih dajejo ljudski odbori bankam in a katerimi prevzemajo tudi materialno odgovornost za povračilo kreditov, ki jih najemajo posamezne gospodarske organizacije. Ker se ohranavajo te izjave običajno na koncu dnevnih redov, ko so odborniki zaradi obširnosti let-leh že utrujeni, grede točke mimo navadno brez razprav, izvenjio kot formalnost, ki jo mora opraviti ljudski odbor, ne da bi se včasih zavedali velike materialne odgovornosti, katero s tem prevzemajo omenjeni organi. Formalnost izražajo včasih tudi obrazložitve k tem točkam dnevnega reda. Obrazložitve so marsikje postale šablonske. Večkrat namreč v njih na stavke, kot na primer: »Izjava je potrebna za pridobitev zveznega kredita, ki se daje ob tej priliki za take in take namene (na primer za kmetijstvo), ali: »rok za pridobitev kredita zapade že v nekaj dneh in če ne bomo dali izjave, zapade tudi kredit itd. itd. Se več, dostikrat se zahteva od posameznih vodstev ljudskih odborov, da dajo zaradi kratkega roka začasne garancijske izjave, se preden je o njih razpravljaj ljudski odbor na svojih sejah. Ker je na primer odgovorni predstavnik ljudskega odbora iz strahu, da bi sicer zamudil rok, na takšen način prisiljen svajpreti podpisati začasno garancijsko izjavo, ki je seveda pozneje na seji prisiljen zagovarjati že zato, ker je bila že izdana.

Ko pregledujemo sezname teh izjav za več let nazaj, pa se moramo zamisliti nad nekaterimi vprašanji, ki so bistvenega pomena.

Najprej se porodi vprašanje, koliko teh izdanih izjav je bilo resneno v skladu z investicijsko politiko posameznega ljudskega odbora oziroma z njegovim programom gospodarskega razvoja. Pri pridobivanju sredstev gospodarskih organizacij na raznih natečajih oziroma razpisih so to vprašanje največkrat odpravili vstravi zaradi mnenja, da so sredstva skladov višjih političnih teritorialnih enot druga sredstva, katera je treba, če je za to dana možnost, za vsako ceno pridobiti, ne glede na to, ali se predmetne investicije vključene z razvojem same komunice.

Drugo vprašanje je, za kolikokrat je skupna vrednost teh izdanih garancij presegla materialni potencial ljudskega odbora oziroma sredstev, s katerimi ta razpolaga.

In končno še vprašanje, kakšen učinek so imeli posamezni krediti, za katere so bile izdane te izjave, in ali so bile vse te naložbe gospodarsko smotne oziroma zadostno rentabilne. Na ta vprašanja je treba najti odgovor.

Na eni izmed zadnjih sej Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana so tem vprašanju posvetili nekaj več pozornosti. Da je prišlo do teh precej ostrih in kritičnih razprav, ni bilo naključje. Razprava je sledila nekaterim ukrepom. Med sredstvi Okrajnega ljudskega odbora kot garanta nekaterih odjemalcev kreditov v preteklih letih, ki niso več zmogla vračati svojih anuitet. Konkretno so govorili o plačilu anuitete v višini 16 milijonov dinarjev iz proračunskih sredstev za neko gospodarsko organizacijo, ki tega finančno ni bila zmožna sama poravnati pri investicijski banki. Mimo navedenega primera se je pokazalo še nekaj podobnih. Odbornike so vzpodbudili pri zahtevi, da je treba ta vprašanja končno razčistiti in določiti popolnoma nova, ostra merila za izdajanje garancijskih izjav. Na splošno tema so bili sprejeti tudi naslednji sklepi:

1. Okrajni ljudski odbor ne bo več izdal nobene poroštvne izjave, če poprej občinski zbor proizvajalcev ne bo obsežno poročal o stanju in gospodarjenju v obravnavani gospodarski organizaciji in njenem konceptu nadaljnjega razvoja.

2. Okrajni ljudski odbor načeloma ne bo več nastopal kot neposredni garant, ampak edini kot supergarant h garancijskim izjavam, ki jih bodo izdali pristojni občinski ljudski odbori.

3. Okrajni ljudski odbor ne bo izdal niti supergarancijske izjave podjetjem, ki nimajo jasnih dokazov, da bodo gospodarili in da imajo urejena vprašanja delitve dohodka znotraj gospodarske organizacije.

Neposreden rezultat teh sklepov je bil ta, da OLO ni hotel izdati supergarancijske izjave podjetju Kmetijski posustev, ker so jo zaradi neurejenega knjigovodstva ni mogli dokazati kakšno je njegovo gospodarjenje in kako ustvarja sredstva za na podlagi dosedanjih investicijskih vlaganj. Ta zavrnitev izdaje garancijske izjave je povzročila precejšnje presenečenje v omenjeni gospodarski organizaciji in tudi pri raznih organih, ki niso bili navajeni takšnega načina obravnave omenjenih vprašanj.

Ta ostrejši kurz pri obravnavanju garancijskih izjav je bil potreben, saj novi gospodarski sistem čedalje resneje zahteva od vseh odgovornih organov, da prično gospodarska vprašanja gospodarske reševati.

STANE FELE

Zabeleženo

Smučarji so ostali praznih rok

Ne bi mogli reči, da je sneg decembra ali januarja v naših krajih izjemno pomanj. Bolj izjemno je, če ostanejo pozimi planinski obronki brez snežne odeje. Nekaj takega pa so — kot je videti — z gotovostjo pričakovale naše trgovine s športnimi potrebčinami. Z noptimi smučmi so se sicer založile, nihče pa ni kaj dosti pomislil na tiste smučarje, predvsem otroke, ki bi se s svojimi starimi smučmi šli radi veseliti kakoli leta, če bi izpopolnili pomanjkljivo opremo. Veliko število otrok bi bilo letos predvsem rado kupilo za stare smuči kobilinske robnike, s katerimi bi okovali zdržnjene lesene robove smučmi. Tri, štiri tedne hodijo že dan za dnem skupine fantov in deklet v poslovalnice Slovenije — šport ter nestrno sprašujejo:

»Ste dobili robnike, kdaj jih boste prodajali...«

Odgovor je bil vedno negativen:

»Nimamo, ali pa: »Dobili smo samo nekaj parov, pa smo jih takoj razprodali.«

Ce si imel že kar pretirano srečo, si dobil kobilinske robnike po 600 din, če je bilo sreče nekaj manj, pa one dražje okrog 1600 din. Končno je fant prinesel takoli želeni predmet domov. Toda v vsej Ljubljani ni bilo vtjakov, s katerimi bi robnike pritrili na smuč. Niti jih nimajo v delavnici, kjer sicer opravijo tako delo.

Ta usluga — pravijo štirure po 400 din — pa stane okrog 1600 din. To pa je zelo veliko.

M. N.

Strokovnjaki iz Slovenije-projekt izdelujejo maketo nove železarne v Storah.

Foto: Busić

Pisma bralcev

Se prometne razmere res ne dajo izboljšati?

Tovariš urednik!

Vem, da imamo v Sloveniji skoraj na vseh progah lokalne vlakce, katerih vozniki redno v pripravi delujejo in uslužbenecem, ki se vozijo na delovna mesta izven kraja, kjer stanujejo. Taki vlakci vozijo, kot vem, na progah Borovnica-Ljubljana, Kamnik-Ljubljana, Litija-Ljubljana itd. Vozni red teh vlakcev je tak, da delavci in uslužbenec pridejo pravočasno na delovno mesto in da se lahko po končanem delu odpravijo domov.

Tak voznik redno šelimo tudi delavci in uslužbenec, ki stanujejo ob progi Crnomelj-Nov mesto, in se vsak dan vozimo na delo v Novo mesto. Najbolj bi nam ustrejal vlak, ki bi prišel v Novo mesto med polno in tričetrti na šest zjutraj, da bi bil lahko vsi ob šestih na delovnih mestih kot tisti, katerim se ne treba prevažati. Po sedanjem voznem redu pridemo v Novo mesto (na postajo) dvajset minut pred sedmo, tako da vsi, katerih delovni čas se prične ob šestih, redno zamujamo vsak dan eno uro.

Ce vzamemo za osnovno res najnižje število zaposlenih, ki se dnevno vozijo na delo na tej progi, recimo 250 ljudi, pomeni to vsak dan izgubo 250 delovnih ur. Ce ocenimo vsako uro samo s 150 dinarji, znaša ta izguba letno 11.250.000 dinarjev. Mislim pa, da je število zaposlenih, ki se vozijo vsak dan, prav gotovo višje.

Prav tako izgubljamo čas popoldne s čakanjem na vlak. Popoldanski vlak proti Beli krajini odpre šele ob 16.5. To pomeni za vsakega nadaljnjo poldrugo uro izgubljenega časa zaradi neprimerne voznega reda.

Menim, da bi bila najboljša rešitev lokalni vlak, katerega vozniki bi bili prilagojeni potrebam gospodarstva na tem območju. V tem smislu smo se tudi prošnje obrnili na železniško transportno podjetje Novo mesto. Čeprav je od tedaj minilo že precej časa, se nismo dobili odgovora. Vemo, da ima podjetje težave, da manjka vagonov in lokomotiv, vendar prizadeži meniti, da bi se dalo z dobro voljo stanje izboljšati. Izguba časa, da ne govorim o naporih in stroških vozačev, je toliko, da se je potrebno o tem pogovoriti in skušati najti boljše rešitev od sedanjega, tako kot so to rešili, kot je povedano v uvodu, že na številnih drugih progah. Pričakujem, da bo kdo rekel, naj pa podjetja grade stanovanja za svoje ljudi, pa bodo taki

problemi odpadli. Res, to bi bila za nas vse najboljša rešitev; vemo pa, da take rešitve ne moremo pričakovati še vrsto let.

Bogomil Lilič,

tovarna zdravil »Krkas«, Novo mesto

Pozabili smo na naravna drsališča

Tovariš urednik!

V zadnjem času je bilo v Delu objavljeno nekaj dopisov o problemih, ki so se pojavili že ob rojstvu novega umetnega drsališča v Ljubljani. Kaže, da je ta objekt že sedaj pretesen tudi zaradi tega, ker so nekateri uporabniki nedisciplinirani in delajo površne zmede. Zanimanje pa je za res veliko. Urnik je preobremenjen, za šolobence mladino pa morda tudi neprimeren.

Nit čudnega ni, če se povprečni poznavalec razmer spruša, zakaj je tolikšna gneča, in da so odgovorni ljudje ob tem pozabili, da smo bili še do nedavna odvisni samo od naravnih ledenih ploskev. Izjema je DK Ljubljana, ki je uredila za svoje drsalc naravno ledeno ploskev na obdobje skrajnih zimskih dni. Mar ne bi bilo koristno za razvoj drsanja in hokeja, da bi se za to zavezale pristojne organizacije in vsi zainteresirani in se zglasovali po jesenskih in celjskih, ki vse drugače skrbijo za razvoj tega športa.

V Ljubljani bi lahko uporabili teniška igrišča v neposredni bližini drsališča, pa morda tudi prostor na letnem telovadšču v Trnovi. Podobnih primerov prostora za naravna ledišča (mo, ne obupujmo, ker je ta čas vreme spet neugoden, toda zime še ni konec) je v Ljubljani in njeni okolici še precej. Z malo dobre volje in medsebojnega razumevanja in sodelovanja vseh odgovornih ljudi za zdravje mladine bi lahko ta problem rešili brez večjih težav in na splošno zadovoljstvo mladine. Prekaterim staršem pa bi bilo s tem tudi prihranjeni večji denarni izdatki za vožnjo z avtobusi do umetnega drsališča, da ne pozabimo posebej, da bi se hkrati ogreli nepotrebnimi gneči v športnem parku ing. Stanka Bloudka.

Umetno drsališče je namenjeno predvsem za uporabo v neugodnih vremenskih razmerah in da bi čim dlje podaljšali drsalno sezono. Ta objekt naj služi tudi za pripranje raznih tekmovalnih in za vadbo mladine, ki teči za vrhunskimi dosežki. Če hočemo uresničiti teženja naših športnih organizacij, da je njihova poglavitna naloga množičnost, tedaj res kaže razviti tako,

kakor delajo tudi v mnogih evropskih državah, kjer imajo razen številnih umetnih drsališč še mnoge ledeno plosčadi, kjer lahko sistematično vzgajajo mladino v drsanju ali hokeju. Z enim ali dvema drsališčema v Sloveniji pa prav gotovo ne bomo rešili vprašanja množičnosti, še manj pa kvalitete.

Niso dovolj samo pogostne besede o teh stvareh, temveč je potrebno več priaznosti in iznajdnosti pri iskanju vseh možnosti. Vem, da nisem povedal nič novega, vendar želim ta problem samo osvetliti, kajti zimske počitnice so že zelo blizu.

Jože Vidovič,

Ljubljana

Nenavadna zgodba v »Mantovi« na Vrhniki

Tovariš urednik!

Četrtega tega meseca sem se malo pred šestimi zvečer s tremi prijatelji ustavil v gostinski »Mantovi« na Vrhniki. Naročili smo tri kave in dva enčijana. Račun, 330 dinarjev, je plačal prijatelj, in sicer s tisočakov. Natakarcia je vrnila 170 dinarjev in odšla. Ker je odšla brez poiznosa glede ostalih paket, tovarna je bila v središču. Vse to je bilo 21. novembra in je odgovorila 21. novembra in je svetlovala, naj se, če paketa ni prejela, obrne na pošto v Limbušu. Od tedaj se Marija Kos na tovarno ni več obrnila.

Tovarna »Sana« izjavlja, da se ji zdi čudno, da tovarniška nagrada ni prejela. V letu 1961 je tovarna prejela 1908 pisem s vrečkami in listki in odposlala 1908 darilnih paketov. V vsem letu je prejela šest reklamacij. Zato je tovarna napolnila PTT Maribor, naj pošti kontrolno nad dostavo darilnih paketov. Tovarna pravi, da njena akcija ni samo reklama, ampak da pošteno in vestno izvršuje svojo obljubo. Svojevo odgovoru je priložila troje pisem, v katerih se dobitniki darilnih paketov tovarni zahvaljujejo.

16. t. m. smo objavili pismo Anke Marič z naslovom »Kaj je z Donatoma«. Zdravilišče Rogška Slatina nam je odgovorilo, da napolnijo v Rogški Slatini dovoljne količine te vode in da bi jo lahko imele vse trgovine vedno dovolj na zalogi. Zdravni vagoni po šiljski sta bili odpremljeni 25. XII. 1961, 16. t. m. pa so nalagali nov vagon za podjetje »Mercatore«. Zdravilišče sporoča, da imajo na mineralno vodo posebnega potnika, ki redno obiskuje stranke in sprejema naročila. Tako pri njih ni nobene ovire, da bi te zdravilne vode v Ljubljani ne bilo dovolj.

Jože Valič,

Ljubljana,

Trg revolucije 16

Neznani dečko, hvala!

Tovariš urednik!

V četrtek, dne 4. t. m.

sem šel po stezici Leninskega parka v Mariboru. Nenaodoma mi je na polodstvi sprednjega in pravega nerodno sem padel na hrbet. To je opazil simpatičen, osem do deset let star dečko, ki je takoj prišel k meni. Ko sem se postavil na noge, me je ves zaskrbljen vprašal: »Ali vam je spodrsnilo? Ali ste se kaj udarili?« Ko sem mu odgovoril, da ni nič hudega, mi je z vso vnemo začel otepiti sneg s plašča in mi odstranil pravo vso sledo snega.

Zal sem v naglici pozabil vprašati, kdo je. Kljub temu mi prav zato pa želim, da se ta primer objavi v časopisu. Našim najmlajšim pa tudi odraščajoči mladini naj bo lep zgled spoštovanja starejših ljudi.

Jože Kaluža,

Hoče pri Mariboru

Dva odgovora

Tovariš urednik!

13. t. m. smo objavili pismo Marije Kos, ki terjala javni odgovor glede nagrad za pudingove vrečke. Tovarna »Sana« nam je na to pisno odgovorila, da je tovarniška Marija Kos poslala dne 29. IX. 1961 sto vrečk porabljenega pudinga. Tovarna ji je 11. oktobra 1961 poslala po pošti darilni paket in kilogram Albert keksov. 6. novembra je tovarna urglasila nagradni paket. Tovarna ji je odgovorila 21. novembra in je svetlovala, naj se, če paketa ni prejela, obrne na pošto v Limbušu. Od tedaj se Marija Kos na tovarno ni več obrnila.

Tovarna »Sana« izjavlja, da se ji zdi čudno, da tovarniška nagrada ni prejela. V letu 1961 je tovarna prejela 1908 pisem s vrečkami in listki in odposlala 1908 darilnih paketov. V vsem letu je prejela šest reklamacij. Zato je tovarna napolnila PTT Maribor, naj pošti kontrolno nad dostavo darilnih paketov. Tovarna pravi, da njena akcija ni samo reklama, ampak da pošteno in vestno izvršuje svojo obljubo. Svojevo odgovoru je priložila troje pisem, v katerih se dobitniki darilnih paketov tovarni zahvaljujejo.

16. t. m. smo objavili pismo Anke Marič z naslovom »Kaj je z Donatoma«. Zdravilišče Rogška Slatina nam je odgovorilo, da napolnijo v Rogški Slatini dovoljne količine te vode in da bi jo lahko imele vse trgovine vedno dovolj na zalogi. Zdravni vagoni po šiljski sta bili odpremljeni 25. XII. 1961, 16. t. m. pa so nalagali nov vagon za podjetje »Mercatore«. Zdravilišče sporoča, da imajo na mineralno vodo posebnega potnika, ki redno obiskuje stranke in sprejema naročila. Tako pri njih ni nobene ovire, da bi te zdravilne vode v Ljubljani ne bilo dovolj.

Jože Valič,

Ljubljana,

Trg revolucije 16

Neznani dečko, hvala!

Tovariš urednik!

V četrtek, dne 4. t. m.

MARIBOR CELJE MURSKA SOBOTA VELENJE RAVNE PTUJ

S krčenjem gozdov širijo obdelovalna polja

Po lanskem slabem začetku, ki je bil podoben »poskusnemu obratovanju«, so letos močno pospešili krčenje tistih gozdov, ki se morajo umakniti kmetijskim kulturam

Gozdni delavci Kmetijskega kombinata v Ptujju imajo dovolj motornih žag. Foto: Petek

Po petletnem perspektivnem programu bo v mariborskem okraju treba skriti 6000 ha gozdov in na skritih površinah napraviti njive, travnike ali intenzivne gozdne nasade — plantaže hitrorastlinskih dreves. Vsako leto bi morali skriti približno eno petino v perspektivnem programu predvidene površine — to da lani, prvo leto izvajanja tega programa, so skriti komaj 274 ha. Velik

krčenja gozdov: celo presegli so ga za 10 ha, saj so skriti 80 ha. Njihov program pa ni bil vsklajen z okrajnima, ker so pri načrtovanju upoštevali lastne potrebe. Krčiti so namreč začeli šele sredi zime, ker prej niso bili tehnično in organizacijsko pripravljeni, pa tudi potrebnih odobritev za krčenje niso imeli. Krčili so tudi poleti, čeprav je takrat posekan les manj vreden. Zataknilo se

da ne bi dalj časa ostale prazne, neizkoriščene. Krčijo namreč skoraj samo takšne gozdove, namesto katerih bodo napravili polja, ker sadik za gozdne plantaže še nimajo, niti jih ne morejo dobiti od drugega.

Takšne so bile začetne ovire, ki pa so jih do konca lanskega leta že obvladali, razen pomanjkanja gozdnih sadik. Zato je njihov letni program krčenja gozdov le za malenkost manjši, kot bo v prihodnjih letih, in je vsklajen s perspektivnim programom — skriti bodo 207 ha gozdov in dobili okoli 28.000 kub. m lesa. Za izvedbo letošnjega programa je imajo potrebno mehanizacijo in stalne delavce.

Imajo tudi program uporabe skritih površin in stroje za spreminjanje le-teh v njive in travnike. Z izkupičkom za posekan les pa bodo krčili vse stroške, saj za polja krčijo boljše gozdove na ravnini s pretežno dozorelimi drevesi.

Podobne programe imajo tudi druga kmetijska posredstva na razpisnem območju mariborskega okraja, kjer je največ takšnih gozdov, ki se morajo umakniti kmetijstvu. Če se bodo delovni kolektivi dovolj potrudili, jih bodo gotovo izvedli. Tako bodo izpolnili tudi okrajni program krčenja tistih gozdov, ki se morajo umakniti širjenju obdelovalnih polj; družbene posestva pa bodo dobila nove, v perspektivnem programu predvidene kmetijske površine. Ne bodo pa nadoknadili tistega, kar so lani zaradi začetnih ovir zamudili. Tega ni moč iz tehničnih razlogov. Če bi letos hoteli skriti več gozdov, kot je v perspektivnem programu predvideno za posamezno leto, bi potrebovali več mehanizacije in delovne sile, kot jim bo potrebno v prihodnjem letu.

LEP RAZVOJ PODJETJA »COMET« V ZREČAH

Podjetje za proizvodnjo umetnih brusov in magnetnih izdelkov »Comet« v Zrečah je doseglo v zadnjih treh letih lepe sadove. Ustanovili so ga v glavnem za izdelavo velikih brusov za kovaške brusilnice, v katerih so doslej uporabljali bruse iz naravnega peščenca. Ti brusni so pa pri pro-

izvajalcu in potrošniku povzročili silikozno delavcev, zaradi katere se je pojavila večja invalidnost in celo umrljivost brusarjev. S pomočjo in razumevanjem zveznega sekretariata za industrijo, republikanskega vodstva za socialno zavzemanje ter ob sodelovanju strokovnjakov podjetja »Sveta« iz Maribora ter strokovnega združenja kovaških in kovinskih podjetij so v razmeroma mladem kolektivu izdelali umetne bruse, ki jih uporabljajo v številnih brusilnicah v naši državi. Problem silikozne tako rešili, vendar so pri proizvodnji teh brusov še problemi zaradi neenakomernosti kvalitete domačega veziva.

Podjetje je prevzelo tudi ostalo izdelavo segmentov in brusov za industrijo naravnega in umetnega kamna ter za gradbeništvo. Zbog razpoložljivega v podjetju z novimi proizvodnimi in skladiščnimi prostori ter upravnim poslopijem. Predvidevajo tudi izgradnjo nove dvorane, v kateri bodo osvojili še nekatere nove proizvode.

Pomenki

Mlada dekleta zadnje leto osmeltke ose pogosteje razmišljajo o svoji nadalnji poti. Včasih so celo zaskrbljena zaradi odločitve: ali naprej v šolo ali v poklic? Tem težja je izbira izbira poklica, ker je še

kljub določenemu napredku precej napaknih pojmov, kakšen poklic je primeren za dekleta.

Pred dobrimi tremi leti je bila tudi TRUDA EMERŠIČ na takem razpoloju. Premalo je vedela o raznih poklicih. Znanci so ji svetlovali to in ono. Navsezadnje se je odločila za poklic optičarke. Sedaj je že pol leta pomočnica — optičarka v obrtnem obratu »Urošev optika« v Celju. V mestu je prvo deklet — optičarka. Zapisali smo, kaj pravi o svoji odločitvi in poklicu, ki ga je tako vzljubila.

— O optičarskem poklicu nisem vedela veliko, saj se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavnega, kar pa ni. Teoretičnega znanja je morda potrebno več kot v nekaterih drugih poklicih. Zelo je zahtevna, da se na splošno misli, da je to poklic le za moške. Sicer so mi o tem pripovedovali nekaj znanec, toda prave predstave si nisem mogla ustvariti. Predstavljala sem si ga bolj enostavn

ČE DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE ZATAJI...

Kolektivu »Todoru Dukina« se odpirajo oči

V beograjskem podjetju za izdelavo pohištva »Todor Dukina« so v začetku tega meseca razpisali delavski svet in upravni odbor kot neposredna in razpisna volitva za organe samoupravljanja. Za to se je kolektiv tega podjetja odločil potem, ko je njegova partijska organizacija pretrgala tri dni, ko je bil delavski svet na sestanku osem ur in ko je naposled zbor kolektiva tega podjetja dolge ure razpravljalo o razmerah v »Todoru Dukinu« — in to prvič v razvoju tega podjetja.

Do vseh teh sestankov in razprav pa je prišlo šele potem, ko je ob koncu zadnjega meseca lanskega leta o razmerah v »Todoru Dukinu« razpravljalo že tudi Odbor za družbeno nadzorstvo Zvezne ljudske skupščine. Torej je bilo treba, da ta pomembni skupščinski organ razpravlja o razmerah v »Todoru Dukinu«, da bi se odprle oči kolektivu tega podjetja in da bi organi delavskega samoupravljanja v podjetju spoznali, do kakšnih posledic lahko pripelje formalno izpolnjevanje funkcij delavskega samoupravljanja.

Kolektiv »Todoru Dukina« je seveda imel svoj delavski svet (v katerem je bilo dvajset članov ZK) in upravni odbor, toda gospodar v tem podjetju nista bila ta dva organa. Se manj pa celotni kolektiv. Popoln »gazda« v podjetju je bil direktor Dragutin Lazić, ki je sedaj v preiskovalnem

zaporu, organi delavskega samoupravljanja pa so več ali manj rekli samo »ja« na vse, kar je direktor odločil ali pa želel.

Tako je na primer direktor želel, da mu podjetje da 2,5 milijona dinarjev za zidanje lastne vile — v zameno za njegovo stanovanjsko hišo, ki je bilo družbeno last in ki ga je odstopil podjetju. Čeprav je v »Todoru Dukinu« kakih sto delavcev, ki letno prosijo za stanovanje, je delavski svet soglasno poklonil zahtevu 2,5 milijona dinarjev, ko pa so pristojni organi razveljavili to »darilo«, je isti delavski svet to vso odobril direktorju, ki potpisuje za 50 let z enodstotnimi obrestmi, kar je bilo seveda tudi nezakonito...

Direktor je menil, da podjetje lahko prodaja pohištvo po dvojnih cenah, po višjih za »navadne« kupce in po nižjih za njegove pri-

jatelje. Direktor je menil, da se sredstva reprezentativnega sklada lahko uporabljajo tudi drugače, kot je to dovoljeno s predpisi; direktor je menil, da je prav, če poslovnim partnerjem daje bogata darila. Skratka, direktor je mislil in odločal, delavski svet pa je samo potrjeval in potrjeval...

Takšno poslovanje je »Todoru Dukina« privedlo na rob propada. Trg je zahteval znižanje cen pohištva, kalkulacije v podjetju pa so pokazale, da bi morali cene zvišati. Kolektiv »Todoru Dukina« se je nenadoma zavedel, da v podjetju ni vse v redu, če le ljudje vsak mesec dobijo plače, na katere so računali.

Ko so predstavniki delavskega sveta »Todoru Dukina« prisostvovali seji Odbora za družbeno nadzorstvo, ko je le-ta razpravljalo o položaju v tem podjetju, so na koncu izjavili, da jim je šele sedaj postalo razumljivo, kako bi morali delati, kako bi morali krepiti samoupravljanje in vpliv vsega kolektiva na doseganje v podjetju.

Ali so bile te izjave iskrene?

V to iskrenost bi lahko

dvomili, saj vse kaže, da so prenekaletni člani delavskega sveta »Todoru Dukina« imeli od vnetega kimanja na vse odločbe njihovega direktorja zelo otipljive koristi.

O tem so odkrito povedali svoje mnenje na zboru proizvajalcev tega podjetja, mnogi delavci, ki so izjavili, da so številni ljudje v tem kolektivu napredovali ne po svojih strokovnih kvalifikacijah, temveč po tem, kako vneto so rekli »amen« na vse, kar je predlagal ali zahteval direktor.

Vse kaže, da je direktor »Todoru Dukina« dobro vedel, kako lahko doseže, da mu bodo člani organov delavskega samoupravljanja »jedli iz roke«; delavci, ki je bil izvoljen za predsednika delavskega sveta, je hitro napredoval naprej za kadrovskega referenta, potem pa za pomočnika direktorja; prejšnji poslovedja je, potem ko je postal predsednik upravnega odbora, napredoval za tehničnega direktorja; sedem delavcev, članov delavskega sveta, je napredovalo v poslovedbo, dva sta postala brigadirja itd. itd.

Pregovor pravi, da roka roko umije, obe pa obraz. Direktor in člani samoupravnih organov »Todoru Dukina« so si medsebojno umivali roke, vsi skupaj pa niso umili obraza tega podjetja, temveč ga umazali.

Zbor proizvajalcev »Todoru Dukina« je na sestanku, na katerem je razpisal nove volitve za organe delavskega samoupravljanja, hkrati ugotovil, da tudi partijska organizacija in sindikalni aktiv nista bila dovolj svobodni nalogom in da nista s svojo avtoriteto poskušali stopiti na prste direktorjevi samopasnosti. Govorniki pa so tudi priznali, da se je kolektiv izredno malo zanimal za delo delavskega sveta in da

so zato na primer morali nekega dne zapreti vhodna vrata v podjetje, da bi tako prisilili delavce, da prisostvovali sestanku, na katerem so odločali o bilanci poslovanja podjetja...

To, kar se je zgodilo v »Todoru Dukinu«, je zgovern dokaz, do kod pride podjetje, če delavsko samoupravljanje zataji in če se kolektiv v podjetjih zani-ma samo za redno izplačevanje zaslužkov, ne pa tudi za celotno poslovanje in za čimbolj zdrave razmere v podjetju. Prav zato pa primer »Todoru Dukina« ni poučen samo za člane tega beograjskega delovnega kolektiva, temveč je opozorilo vsem tistim kolektivom — teh pa, kot so to naši najvišji sindikalni forumi večkrat ugotovili, ni malo — v katerih se še vedno ne zavedajo, da je usoda podjetja v rokah vseh njegovih članov, ne pa samo v rokah nekaterih posameznikov.

Milan Pogačnik

Na novih bencinskih črpalkah postrežejo z vsemi vrstami goriva in maziv, z vodo in zrakov. — Na sliki: Petrolova črpalka v Novi Gorici.

Pri črpalkah Petrola - mehanične delavnice

Podjetje Petrol se je razvilo v veliko trgovsko podjetje z lastno rafinerijo s skupnim letnim prometom, ki že presega 15 milijard dinarjev

Trgovsko podjetje »Petrol« v Ljubljani je eno izmed podjetij, ki so se rodila iz prvotnega zveznega podjetja »Jugopetrol«, ki je bilo ustanovljeno že leta 1945 s sedežem v Beogradu. Podružnica tega podjetja je začela samostojno poslovati za področje Slovenije v letu 1947. Njena materialna osnova je bila dokaj skromna. Kot rezultat neperpetnega poslovanja v tej stroki pred osvoboditvijo so prevzeli kot zapuščeno le dva manjša rezervoarja v Ljubljani in enega v Mariboru ter nekaj starih uličnih črpalk po raznih krajih Slovenije.

Potrebe po naftnih derivatih v gospodarstvu in široki potrošnji so se iz dneva v dan večale. Podjetje je moralo iskati vse možnosti in improvizacije, da je lahko

tem potrebam le delno ustreglo. Iskali so zapuščene loppe, razne neprimerne prostore, sami so urejali prostore, dovodne poti, da so tako lahko sprejemali železniške cisterne z derivati iz domačih rafinerij in iz uvoza. V letih do 1952 so bili vsi napori podjetja usmerjeni v urejanje in novogradnjo skladišč. Tako so zrasla skladišča v Zagorju, Postojni, Kočevju, Brežicah, preurejena v Ajdovščini, Novem mestu, Mariboru in drugod. V teh letih se je promet z naftnimi derivati povečal od 25 tisoč ton na 50 tisoč ton, torej za 100 odstotkov. Z ustanovitvijo navedenih skladišč so bili postavljeni osnovni temelji za poslovanje podjetja. Mehanizacija in tehnična opremljenost je bila seveda precej slaba, ravnanje z blagom pa je bilo dokaj primitivno. Že v letu 1953 je pred kolektivom ostro nastopil problem — razširiti maloprodajno mrežo. V letih lohi so namreč začeli močno naraščati potrebe po naftnih derivatih v široki potrošnji, pa tudi gospodarska podjetja so začela kupovati goriva le za trenutne potrebe in ne za zalogo. Motorizacija je začela svoj množični pohod, ki se še danes ni ustavil. Vse to zahtevalo naglo preusmeritev in mnogo več bencinskih servisov in črpalk.

Prva faza, ki jo je začel »Petrol« v modernizaciji, je bila zamenjava ročnih črpalk z električnimi. S tem se je kapaciteta močno povečala. Tudi to ni zadostovalo. Morali so pospešeno graditi nove objekte, tako so po letu 1953 odprli nove bencinske črpalke in servise v Ljubljani, Mariboru in po vseh krajih Slovenije.

Tako si je kolektiv uspel ustvariti solidno materialno osnovo, ki se zdaj izraža v tem, da ima podjetje »Petrol« v Sloveniji 11 velikih skladišč, 36 bencinskih servisov za prodajo, in to: 7 na

Primorskem, 9 v Ljubljani, 13 na Stajerskem, 3 na Gorjskem in 4 na Dolenjskem. Kolektiv, ki šteje 550 ljudi, je uspel v preteklem letu s temi objekti spraviti v promet nad 200 tisoč ton blaga v vrednosti 15 milijard dinarjev. K temu seveda prispevajo tudi lastni avtomobili, 20 avtomobilskih cistern, priklole in druga vozila, ki opravljajo letno okrog 3 milijone kilometrov. Razen z blagovnim prometom se podjetje ukvarja tudi s predelavo, in sicer ima svojo rafinerijo v Mariboru, v kateri proizvedejo letno nad 2 tisoč ton blaga v vrednosti 500 milijonov dinarjev.

Predstavniki delavskega sveta so mi povedali, da so vse te investicije krili delno iz lastnih sredstev, nekaj pa iz posojil in drugih virov. Značilno je, da lastnih sredstev niso ustvarili s povzemanjem cen, ker so te približno 5 let stabilne, kolikor pa so se cene zvišale, je to posledica spremembe zaradi prometnega davka. V podjetju so s pravnimi delom uspešno povzeli storilnost in znižali stroške poslovanja.

Posebno obudilo vpliva na znižanje stroškov povečana produktivnost v transportu, prav tako pa tudi obremenitev posameznega prodajalca na bencinskih črpalkah, ki daleč presega evropsko povprečje. Samo v primerjavi med letoma 1961 in 1960 je kolektiv uspel, da je močilo povečalo prodajo na zaposlenega (okrog 20 odstotkov), dohodek na zaposlenega za okrog 30 odstotkov, medtem ko se je osebnih dohodkov v 9 mesecih povečal za 10 odstotkov na zaposlenega. K tem uspehom sta nedvomno pripomogla tudi nadaljnji razvoj in decentralizacija delavskega samoupravljanja. V podjetju imajo danes že 16 ekonomskih enot, znotraj nekaterih pa tudi obratovne enote.

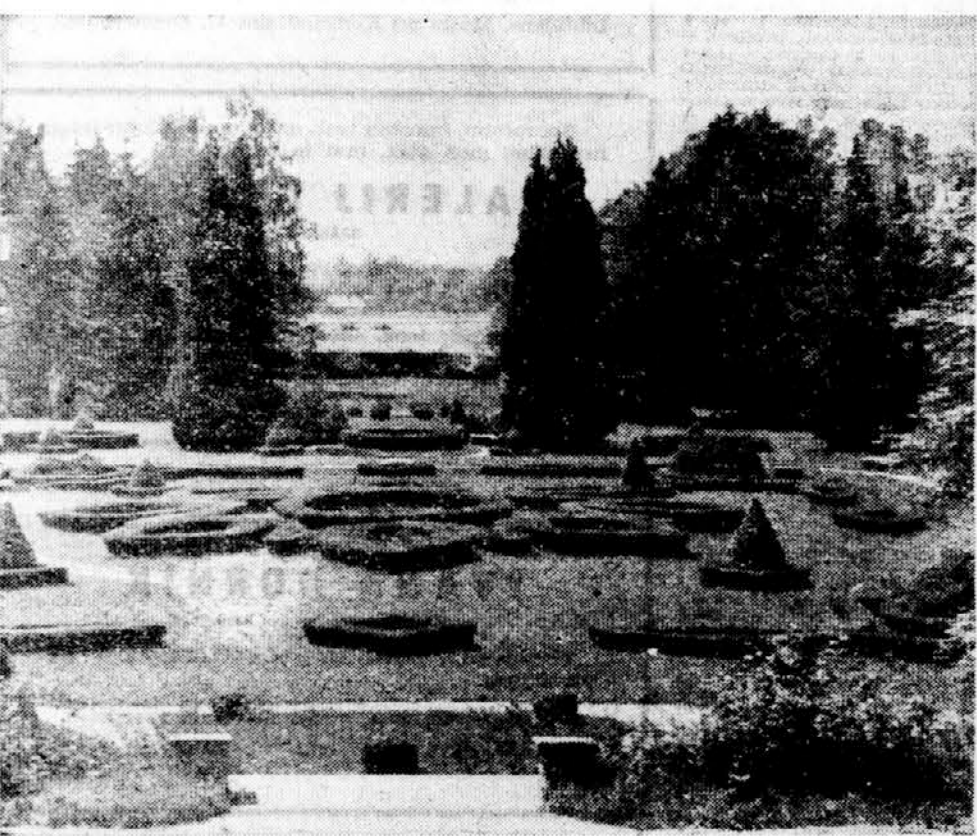
Omenili so mi tudi težave, ki jih imajo s kadrom. Zelo

težko namreč dobivajo nove delavce, saj se vsakdo, ki ima primerno kvalifikacijo, le nerad zaposli na bencinskih servisih, kjer je izpostavljen tudi vremenskim spremembam, delati mora podnevi in ponoči itd. Zato si vzgajajo kader v lastnih tečajih, ki jih v ta namen prireja podjetje.

Kakšen program ima kolektiv za izboljšanje svoje organizacije in mreže? V Zagorju gradi velika nadzemna rezervoarja, ki bodo pripomogli, da se bo omilila stiska s skladiščnimi prostori, saj sedanjí zadoščajo le za 12 dnevno prodajo. S tem bi za daljšo dobo uredili skladišča, razen kapacitet, ki bodo potrebne ob slovenski morskí obali, kjer bi lahko spravljali naftne derivate iz uvoza oziroma za izvoz, prav tako pa tudi oskrbovalni lavke v razvijajoči se koprski luki. Zaradi pomanjkanja mehaniziranih delavnic, posebnost pa manjših servisov za pranje, mazanje in preprosta popravila motornih vozil se je kolektiv odločil, da bi začel z urejanjem takih delavnic. Predvidevajo, da bo do leta 1965 zgradili oziroma opremili v 20 prometnih krajih že obstoječe ali doračene bencinske servise tudi za to dejavnost.

Razen novih bencinskih servisov, ki naj bi jih bilo do leta 1965 že okrog 50, so omenili tudi povečanje obstoječih skladiščnih kapacitet. Če upoštevamo, da to ni edino podjetje, ki oskrbuje našo motorizacijo z naftnimi derivati, pač pa je še približno 60 drugih, predvsem trgovskih podjetij, ki imajo svoje bencinske črpalke, in to nekatere prav dobne v Kopru, Bohinjski Bistrici, Jesenicah, v Mariboru itd., niti v upanju, da bodo našli niti kot investitorji tudi nekateri ljudski odbori, predvsem v turističnih predelih, lahko računamo na lep pretek te dejavnosti.

F. Novak

Del arboretuma Volčji potok

V Arboretumu Volčji potok spoznava mladina svet, ki jo obdaja

Zanimivo in hkrati razveseljivo je dejstvo, da si le redkokatero ime naših pomembnih ustanov tako hitro in globoko utre pot med široko ljudsko množico, kakor si ga je Arboretum v Volčjem potoku. Človek bi skoraj sklepal, da je to zgolj naključje, ker Slovenci pač še nismo izgubili ljubezni do narave, ki je na Volčjem potoku še posebej lepa in po- zlahtnjena. Globlje analize stanja dajo treznejšo sliko in zato Arboretumu v Volčjem potoku globlji in resnejši pomen. Množično spontano zanimanje za Arboretum v Volčjem potoku je zgodovinsko objektivna nujnost, ki se poraja na določenih stopnjah razvoja materialnih sil. Ta stopnja razvoja pri nas ni šele v procesu nastajanja, ampak je že precej napredovala. Najboljši dokaz za to je hitro približevanje materialnemu izobilju in več ali manj dognano kombiniranje urbanih elementov v naseljih, katerih izredno pomemben sestavni del so zelene površine z drevmi, grmovjem in cvetličjem. Povsod in vsak dan lahko vidimo te včasih skromne, včasih kičaste, včasih pa tudi preproste, likovno dognane zelene površine.

Največkrat se v bistvo teh zelenic — zaradi ilustracije ostanih kar pri njih — niti ne zamislimo. Zelo često jih kritiziramo in se nam v zapuščeni podobi zide celo odveč. Ne da bi vedeli zakaj, občutimo, da takšno stanje ne ustreza ambientu, v katerem naj bi živel in ustvarjal današnji človek in da bi glede tega bilo nujno potrebno nekaj ukreniti. Kar ne moremo se znebiti nasprijet prijetno vrtlo in dejanskim položajem. Kako srečno bi se počutili na trati pod bujnim drevesom, ki bi bila vesa naša in vsa sosedova brez lastniških meja in pregrad, ki nas samo utesnjujejo in odtujujejo od ostalega

sveta. Danes to ni nikakršen problem, saj načrtovalci povsod razberejo naše želje in potrebe ter nam zelenice naravnost vsilijo. Toda komaj smo se na te težko pričakovane zelenice dobodra privadili, je trata že uničena in brez vsakršnega večjega pomena. — Upravičeno se vprašamo: ali smo temu krivi mi sami ali leži krivda kje drugje? Dejansko moramo krivdo vzeti na svoja ramena, ker smo trato uničili. Toda kdo bi nam zameril! Zaradi tega materialno škodo često večkrat zaporedno prevzamejo družbeni organi. Ta pa gre v Sloveniji vsako leto v tisoče milijone. Glede tega smo še vsi tako zelo mladi in neuki, da so nas objektivne razmere, v katerih živimo, že zdavnaj prehiteli. Intuitivno sicer občutimo, da nam je solžitje z naravo neogibno potrebno, toda preveč smo neobgleni in nepoučeni, da bi to v pravem smislu vselej in povsod, tudi na najmanj pomembnih zelenicah, cenili za življenjsko nujnost.

V tem leži globoko bistvo popularnosti Arboretuma v Volčjem potoku, ki ga brez ovinkov in dokazovanj lahko smatramo za vzgojno in prosvetno ustanovo vseljivega značaja. Deset in deset tisoč obiskovalcev ne bo spomnili hitelo v Volčji potok zaradi tega, da bi se nagledali barvitega cvetja rožnatih jeličev ali morda rožnate zelenine prebujajočih se bukev, ampak predvsem zato, da si tam naberejo novih moč in novih vzorov in morda v spremstvu vodiča nasvetov iz zamotanega kompleksa rastlinskega sveta. V Volčjem potoku se obiskovalci učijo spoznavati in vrednotiti rastlinski svet, ki jim je sicer tako blizu stanovanj in delovnih prostorov, dejansko pa zaradi nepoznavanja še tako zelo daleč. — Volčji potok je že danes morda najbolj priljubljena izletna točka za šolsko mladino vseh vrst in stopen. To je še posebej raz-

veseljivo. Prav ta mladina je steber bodočnosti, ki bo kljub gigantskim tehničnim posegom na vseh področjih znala očuvati tisto, kar je v naravi za človeka človekov razvoj bistvenega in celotno potrebno. Iz leta v leto narašča število te šolske mladine, ki nosi iz Arboretuma nepozabne vtise tja v daljino Hrvaško, Prekmurje in Belo krajino.

Arboretum je torej že sedaj občeljudska vzgojna ustanova, ki družno s horti-kulturnim gibanjem in solami vzgaja mladino in odrasle v duhu harmoničnega solžitja z naravo, ki je glede na hiter gospodarski razvoj in dvig materialne osnove, pa ne navezovanje tudi zaradi samega estetskega videza namreč za slehernega našega človeka eksistenčnega pomena. — Koliko nepravilnega vzgojnega dela v tej smeri je skritega pri odgovornih členih hlinih svetov, stanovanjskih skupnosti, komunalnih svetov, projektivnih birojev in pri vseh izobraženih najrazličnejših panog iz prakse, ki sodelujejo pri oblikovanju ambienta, v katerem naj človek jutri prebiva in ustvarja.

Seveda zelenice niso najbolj aktualni problem s tega področja. So pa tipičen majhen problem, ki ga vsak dan vidimo in občutimo ter na tistem priznavamo, da nam manjka temeljitejša orientacije preprosto zato, da bi se znašli in vključili v silnice sodobnega življenja. Večji problemov največkrat niti ne opazimo. Toda nič ne del! Prav je, če spoznamo najprej svet, ki nas obdaja, kajti če bomo tega dobodra spoznali, smo na najboljši poti k spoznavanju in razumevanju večjega področja in večjih problemov.

Arboretum Volčji potok v sedanjí obliki še ne nudi obiskovalcem dognanih prizorov rastlinskega sveta na visoki strokovni in kulturni ravni. V njegovi naravnosti

novi se skriva nešteto neizkoriščenih možnosti, ki jih nikakor ne smemo spregledati. Narobe! Zelo se moramo truditi, da vse te možnosti izkoristimo, ker le v tem primeru bo Arboretum lahko dal sedanjim razmeram in potrebam ustrezne rezultate.

Ing. Miha Ogorevc

»Biseri Jugoslavije« je že del tradicije, da v njej ni nič šablonskega ne v njeni zunanji obliki in obliki ne v njenem slikovnem bogastvu in pisani besedi. V njej se vse spremeni, stopnjuje od številke do številke, do novih ciljev, ki si jih upravlja in uredništvo spravi zastavljata in tudi uspešno uresničuje. Da je pri tem revija vsa živa in živahna, peštra in raznolika, prinaša s sabo in narekuje je njena vsebina, ki jo podaja širokim krogom svojih bralcev: to je Jugoslavije.

Naslovna stran njene zadnje številke prinaša pestro in poučno barvno sliko starinskega amfiteatra v Puli, naravnostna slika pa koprsko pri- stanišče. Z listro se začneja tudi dolga vrsta propagandnih slik in člankov. Preko Pule in Poreča nas vodi revija v Slovensko Primorje, kjer stojiča v ospredju Koper in Piran, onstran Učke gore pa v Opatijo, Moščenico Drago in Crikvenico. Preko Faga in Novalje nas revija popelje v Trogir in dalje v Dubrovnik. Nato nam dajejo pomembnosti iz notranjosti

naše države: Sarajevo, Mostar, Trebinje, Jajce, Dečane, Jahorina, Beograd, Makedonijo in Zagreb. Seje na pridejo na vrsto »lepe slovenske zemlje« s slikami Obkova, Soče, Slovenska narodna noša, Logarska dolina, Vrška-Trenla in Ljubljana. Zaključujejo pa revijo 14 strani obsegaajoč naravni pomenek z informativnim pojasnili: Maribor, Pohorje, Kočevje, Slovenske gorice, Bokočina v Pomurju, in članki v tujih jezikih z naslovi: »Kaj nudu Jugoslavija svojim gostom«. Ob tem prinaša slike: Planinski dom v Logarski dolini, Sv. Stefan v Miročnem, Celje, Skrad. Razpoka, zbiranje odpadkov, Zaključek z naslovom »Jugoslavija, zemlja pokrajinskih kontrastov i prirodnih lepota«. Tudi ta članek je opremljen s slikami, med njimi so posnetki Luč, Kočevja, Slovenjegra Grada, Makedonskega narodnega plesa itd.

Ljubitelji narave, sezite po njej!

Dm

Vsaj človek, če ne tovariš!

»Poberi se od tod!« Hkrati s temi besedami je vjenki Danici prišel v glavo kilogramski zavoj cigarete. Za kilogramski zavoj je zagrešila, ni imela časa, ker bi ji prišlo v glavo še kaj drugega, stekla je iz skladišča. Ko je bila sredi stopnišča, pa je s drugega konca prišel drugi udarec, kakor da bi bil njeni preganjalni domeni: »Kaj nam ostani, v prodajalni nisi za nobeno rabo!«

Petnajstletna Danica je bila tako zmedena, da ni mogla spregovoriti niti besedice. Stekla je v stranišče in krčevito zajokala. Z glavo je tolkla v zid in jekala: »Pa me neženite, neženite, neženite...«

vedno si izmislijo nekaj, da ji nagajajo. Komaj pometa, nalašč potrosijo kaj iz predalo, nato pa jo zmerjajo, da

ne zna pometati. Da ji vsaj tega ne bi delali! To, da mora biti vajenka metla za vse, bi se prenesla.

A komu naj se potoži? Ko je potožila očetu, ji je dejal, da so včasih rekli, da mora vajenec vstrajati, četudi na

njem drva cepijo. Zdaž se mu ne upa nič več potožiti. Nikogar nima, da bi mu lahko zaupala svoje težave in pri njem iskala pomoči.

Zakaj ji ne razvežejo učne pogode, če je ne marajo? Zakaj ne potoži očetu tega, kar se menijo o njej med sabo? Sama bi pogledala iz te trgovine, če je ne bi oče nagnal nazaj. Če jo našenejo, ne bo užla očetu jesti; toda te muke bodo le hitreje končane kot zdaj, ko se ponavlja vsak dan. Se pomoči sanja o nji.

»Tako ne boste vajenke nič naučili,« je nekdo rekel poslonodji, ki je opazil grobo ravnanje s njo.

»Tja se tako ali tako ne bo nikoli nič naučila, je preza-bitna,« se je nasmešni poslovodja.

»Zakaj jo držite v trgovini?«

»Povedal sem direktorju, da ne bo nič iz nje, pa mi je rekel: 'Potrpite, se bo že privadila.' Pa naj bo, če zahtevajo tako.« (Obdržati so jo, direktorjevega nasveta pa ne upoštevajo.)

»Pa ste povedali starem, kako je v njo, da ne bodo tmeili z dekletom nepotrebnih stroškov?«

»Hm... naj pove sama,« se je smehljaj poslovodja, kakor da mu je to deveta briga.

tisti, ki mu pomagajo in dajejo poguma.

Če so prepričani, da iz Danicega učenja ne bo nič, ali če so se zarezali, da je ne bodo nič naučili, bi morali iz spoznavanja do človeka to nekako razločiti njenemu očetu. Četudi ne bi povedali po resnici bi bilo še vedno bolje kot sedanje potožje.

V družbenih obrtnih obratih ni gnotnega tekeričanja vajencev z odtrgovanjem nagrad, dopusta in podobnim, ker to preprečuje ustrezna knjigovodska evidenca. Veliko temu pa tudi v teh lahko izmaličijo svoje dolžnosti, če nimajo dovolj občutljive vesti. To kaže Danicini primer. Zaničevanje človeka, ki si ne more pomagati, je mnogokrat celo huje, kot če bi pa vsak mesec prikrajšali za tisoč ali dva upravičene nagrade. Pri mladem 25-letnem človeku, ki še nima utrjenega značaja, pa je tudi hudo nevarno. Zato ni samo očitova dolžnost, da štiti pravice svojega otroka, ki se uči, ampak tudi družbeni organi in organizacija — posebno še, če oče ni sposoben.

Daničino trpljenje v trgovini ni ostalo skrito pred ljudmi, saj jo tudi pred strankami zmerjajo in ji nje brljejo narce. Poslonodji in prodajalke mora vedno poklicati z gospod in gospodina.

Tega pa bo menda le konec. Gotovo ji bo kmalu pomagala katera izmed organizacij, ki ima v svojem programu tudi vzgojo ljudi. Če ne zaradi strokovne vzgoje, pa vsaj zaradi oblikovanja Daničinega značaja.

P. Petek

VPTIMO
CLOBUS

BRUSELJ — Vesel dogodek na avstrijskem veleposlanstvu v belgijski prestolnici: z belgijscem poročena nameščenka avstrijskega poslanstva je dobila trojčke, dve deklici in dečka.

SYDNEY — V žledocu morskega psa, ki so ga ujele v zalivu 70 milj južno od Sydneja, so našli človeško roko. Psa so ustrelili kakih 200 m od kraja, kjer je pred dnevi izginil v razburkanih valovih ribič James S. Macleod, potem ko se mu je prekučnil ribiški čoln.

PARIZ — Francoski naravoslovci so izračunali, da čebela v svojem življenju kljub izredni marljivosti nabere komaj 50 gramov medu.

LONDON — Od večeraj merijo britanski meteorologi temperaturo v vsej deželi s Celzijevimi stopnjami, namesto dosedanjih Fahrenheitovih.

LONDON — Neka londonska javna knjižnica je prišla na sled rednemu obiskovalcu knjižnih polic, ki si je v nekaj letih unedel doma lepo zbirko s 1345 "izposojenih" knjigami.

DEN HAAG — Nizozemska 450-tonska ladja za obalni promet, ki je 5. januarja izplula iz Belfasta, je prejšnjo sredo izgnila brez sledu. Na ladji je bila devetletna posadka, od katere usodi ni še nič znanega.

RIM — V minulem letu je bilo v Italiji 3.337 primerov otroške paralize. Na mednarodnem simpoziju o tej bolezni — strokovnjaki se združijo v Milano — so ugotovili, da je bilo med prizadetimi največ otrok od 5. do 14. leta. Specialisti so sporečili, da je bilo precej obolenj v Zvezi republik Nemčiji in v Franciji, medtem ko v Sovjetski zvezi, na Češkoslovaškem in v Demokratični republiki Nemčiji niso ugotovili novih primerov.

MOSKVA — Sovjetski kozmonavt major German Titov se je odzval vabilu burmanske vlade, naj pride na štiri-dnevni obisk. Iz Burne bo Titov odpotoval 21. januarja v Demokratično republiko Vietnam.

STOCKHOLM — Švedski čisti dohodek od turizma, se pravi razlika med dohodki od tujih turistov v domači deželi in med izdatki Švedov na počitnicah drugod po svetu, je znašal v minulem letu približno 16 milijonov dolarjev. Bruto dohodek od tujstva prometa zavzemajo štiri odstotke vseh švedskih dohodkov od izvoza. — Največji dohodek od turizma je imela Italija, in sicer 550 milijonov dolarjev, medtem ko ima Zvezna republika Nemčija primanjkljaj 198 milijonov dolarjev v letu 1961.

CHICAGO — Za zaščito dragocenih umetniških del je kupil čikaški muzej 500 posebnih elektronskih naprav, ki so jih postavili v enotno tako, da se sproži alarmni zvonec, brž ko kdo skuša sneti ali premakniti podobo na steni ali kip na postavitki.

LONDON — V viharju, ki še vedno besni v vodah okoli Velike Britanije in Irsko, so večeraj izgubile tri ladje s skupno 28-člansko posadko. Na odprtem morju pihla veter s hitrostjo nad 110 km na uro. Silno neurje je tudi na kopnem, kjer nenehno sneži in dežuje. Je Narasle reke so preplavile mnoge ceste na Škotskem.

Ob reki Kanawha pri Charlestonu v Zahodni Virginiji bodo razširili avtomobilsko cesto. V ta namen je bilo treba odstraniti štiri stanovaljske hiše: eno izmed njih so izkopali s temelji vred, jo naložili na poseben splav in jo po reki prepeljali nekaj sto metrov daleč

ZLATI AVTO NA CARINI

Smrt indijskega diplomata na Dunaju je opozorila na dejavnost tihotapcev, ki spravljajo zlato iz Evrope v Azijo

V skrivnostnih okoliščinah je umrl na Dunaju indijski diplomat Ajar Kumar Mitra: v smrtnih krčih zaradi strupa so ga našli v njegovi vili; umrl je kmalu po prevozu v bolnišnico, ne da bi se prej osvestil. Avstrijska policija je pokojnikovim svojcem izročila žaro s pepelom trupla, ki so ga sežgali. S tem so avstrijske oblasti, ki so se pritoževale, čes da z indijske strani ni bilo zadovoljivega sodelovanja, zaključile preiskavo ozadja in nagibov, katerih žrtve je postal indijski diplomat.

Vse kaže, da vsaj za zdaj ne bo mogoče jasneje osvetliti pokojnikovih stikov s tihotapci zlata in z ljudmi iz dunajskega podzemlja, izmed katerih sta dva pod ključem in ju zaslihujejo: Dunajčan Abraham Stössl ter neki N. v. po rodu Poljak in naturaliziran Američan. Seveda pa nadalje preiskujejo tihotapsko mrežo, po kateri že več let potuje zlato v Indijo. Tihotapška kupčija je zavzela tolikšen obseg, da ogroža stabilnost indijske valute. Po nekaterih znamenjih sodijo, da so bili ti tihotapci v zvezi s skupino, ki so jo pred meseci odkrili na Poljskem in v Sovjetski zvezi in katere sedež je bil po vsej verjetnosti v Avstriji.

Dominirajo, da je dobil indijski diplomat od svoje vlade naročilo, naj skuša odkriti poti, po katerih tihotapijo zlato v Indijo; znano je, da ga je nedavno tega obiskal visok funkcionar indijske car-

avstrijske policije so opremili na Dunaju in v drugih zahtevnih mestih posebe avtomobile, katerih karoserije so bile delno ali pa skoraj povsem iz zlata. Tako so indijski cariniki odkrili kadillac s karoserijo iz zlata. Nekateri listi domnevajo, da je prišel Kumar Mitra v Evropo prav zato, da bi odkril kraj »proizvodnje« takšnih avtomobilov.

Neki dunajski list je zapl-

sal, da so tihotapci po vsej verjetnosti zastupili indijskega diplomata zato, ker mu je uspelo prodreti v ozadje nezakonite kupčije. Donosnost tihotapstva z zlatom ponazarja že dejstvo, da je zlato v Indiji — uporabljajo ga za nakit, poroke se v mnogih indijskih pokrajinah še vedno sklepajo v glavnem na zlati podlagi — trikrat dražje kot v večini evropskih dežel.

Rimljane cepijo proti kozam

Včeraj se je v Rimu začelo obvezno cepljenje vseh, ki prihajajo po uradni dolžnosti ali drugače v stik z ljudmi iz dežel, kjer so ugotovili bolezenske primere črnih koz. Ta ukrep je najtemeljitejši med vsemi, ki so jih doslej uveljavljale zdravstvene oblasti v zahodnoevropskih deželah, odkar so se pojavile črne kozice. Po teh doletelih se bodo morali cepiti proti kozam vsi ljudje, ki so zaposleni v javnem prometu, osebje hotelov in gostišč.

Uslužbenci v muzejih, umetnostnih galerijah, prodajalnih in bankah sredi mesta, policijski organi in osebje tujih konzulatov, skratka več deset tisoč ljudi.

V italijanskih pristaniščih, zlasti v Genovi, Palermo, Bariju in Trstu, so poostriili kontrolo nad ladjami, ki prihajajo iz dežel, kjer so se pojavile črne kozice. Potniki in članji posadke ne smejo na kopno, dokler nimajo posebnih dovoljenj, ki jih dajejo zdravstveni organi. Se posebej pregledujejo potnike in ladje iz Pakistana, Indije, Brazilije, Velike Britanije, Zahodne Nemčije in Portugalske. Podobne zaščitne ukrepe so uvedli tudi na italijanskih letališčih.

Kakor poročajo iz Velike Britanije, so doslej ugotovili 12 primerov bolezni, ki vsebuje značilnosti črnih koz. Šest bolnikov je v Bradfordu, dva v Birminghamu, po eden pa v štirih drugih britanskih mestih. Na območju Bradforda so cepili proti kozam okoli 100 tisoč ljudi.

Televizijska kamera za temo

V ZDA so izdelali televizijsko kamero, s katero je mogoče snemati tudi ponoči. Zaradi posebne žarnice posreduje ta kamera pri

mesečni dobro vidne sonetke predmetov, ki so oddaljeni do tisoč metrov. Če ni lune in če sijajo zvezde, seže kamera do pet sto metrov daleč, v trdi temi pa je z njo mogoče slikati 200 do 3000 m oddaljene predmete.

Kakor poročajo iz Velike Britanije, so doslej ugotovili 12 primerov bolezni, ki vsebuje značilnosti črnih koz. Šest bolnikov je v Bradfordu, dva v Birminghamu, po eden pa v štirih drugih britanskih mestih. Na območju Bradforda so cepili proti kozam okoli 100 tisoč ljudi.

V ZDA so izdelali televizijsko kamero, s katero je mogoče snemati tudi ponoči. Zaradi posebne žarnice posreduje ta kamera pri

Vohunka z lutkami

V zgodovino druge svetovne vojne je prišla vrsta imen, katerih lastnice so iz tega ali onega nagiba zbiralce podatke vojaškega pomena in jih posredovali službam, za katere so delali. V nekaj nadaljevanjih bomo posredovali bralcem zgodbo o eni izmed vohunk v času, ko je bil od natančnih, pravočasnih podatkov o sovražnikovih načrtih odvisen uspeh kakršne koli vojaške akcije.

Zares pretresljivo si je zamislila svojo vlogo med drugo svetovno vojno Velvalde Dickinson, ki je delala v ZDA kot japonska agentka. Zgodbo o njej bomo začeli z dogodkom, ki je pravzaprav pomenil konec njene vohunške dejavnosti.

Springfield je mesto v državi Ohio, iz New Yorka se pripelje z vlakom približno v 13 urah. V značilno ameriškem mestecu je živela družina Wallace. Miss Mary s tem primikom se zares ni sanjala, da bi se kdaj ukvarjala z vohunskimi zadevami. Boli kot politička so jo zanimale lutke in druge drobne umetnine.

Bilo je jeseni 1943. Mary Wallace je našla v nabiralniku ob večini vratih pismo, ki je pripelo z letalsko pošto. Ni bilo naslovljeno niti nanjo niti na katerega drugega družinskega člana in tudi ne na katerega izmed prebivalcev Springfielda. Naslov na pismu: Señora Inez Lopez de Molinari, 2563 O'Higgins Street Buenos Aires, Argentina. Mary se je čudila: v Ar-

STERING NOEL
Pariške spletke

Podobni ste mu zelo, če ne upoštevam brazgotine, ki jo imate na vratu, in nosu, ki je po mojem za malenkost manjši. Sicer pa ste kot izrezani. Pravkar sem telefonski mornariškemu oddelku v Washingtonu izvedel, da ste se izredno dobro držali med vojno. Mornariški križec in tako dalje. Če niste nič zagrešili po letu 1945, kot sem dejal, bi vas lahko izkoristili.

»S pogojem,« sem dejal, »da hočem biti izkoristčen.«

»Kaj? ... O, razumem. No, ali želite?«

»Ne.«

»Ne? Cujte, saj nas ne morete kar tako zavrniti!«

»Pravkar sem vas zavrnil,« sem dejal. No, tako sva si bila nekako bot. On in njegovi pajdasi so mi šli že dovolj na živce. Zdal sem bil jaz na vrsti.

V tem hipu se je vmešal Franklin. »Ni ste še vprašali, kaj vam predlagamo,« me je opozoril.

»Me ne zanima,« sem dejal.

»Kako neki veste?«

»Toliko bom pač tvegal.«

Nastal je dolg molk. General je vstal in stopil v Burleigh in me spet premeril s pogledom. Franklin si je prižgal cigareto in mi ponudil cigareto, ki sem jo sprejel. Prižgal mi jo je v žigalnikom, ga upihnil in ga vtaknil nazaj v žep od jopice.

»Poslušajte me,« je dejal z glasom direktorja, ki bi rad uveljavil svoje pogoje, »tukaj imam kritičen položaj in vi nam lahko izredno pomagate zaradi te zelo nenavadne okoliščine, da ste podobni drugi osebi. To naključje je eno izmed milijona in nihče ne bi verjel, če se ne prepriča na lastne oči. Mož se seveda piše Chancellor.«

No, to je imelo smisel. S tem so se nekoliko pojasnili dogodki v Marseillesu. Toda kdo je Connie Chancellor?

»Kdo je Connie Chancellor?« sem vprašal.

»Malopomemben lopov in goljuf,« je odgovoril. »Rekel bi, da je bil na poti do precejšnjega denarja — toda o teh podrobnostih bomo govorili pozneje. Zdal je glavno, da ...«

»Oprostite,« sem ga prekinil, »toda začnimo od začetka. V kakšni pasti sem se znašel? Vi gospodje ste videti spodobni; ljudje in brez dvoma sem ugotovil, da imate radne zveze, toda to še ni noben dotaz. Kakšno obrt pa uganjate?«

Od velike pisalne mize je bilo slišati, kakor da se nekdo davi. Ozrl sem se in videl, kako si je Burleigh pokrkl z roko.

»Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši?« To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Kaj je hotel? Ali me je izzival? Mar je mislil, da je boljši mož od mene? Da je kdor koli izmed njih boljši? To ni strah,« sem dejal, »ampak zdrav razum.«

»Toda rekli ste, če — se mi posreči. Če me ne zadene krogla, ste mislili.«

Vljudo je skomignil. »Ali vas je to skrbelo, ko ste se izkrali na Okinavo?«

»To je bilo večeraj ... Na tisti obali sem si obljubil, da bom do smrti zelo dobro pazil nase, če ostanem živ. Obljubil sem si, da se bom izogibal obal, če veste, kaj mislim.«

Pokimal je. »Da, bil sem tam nekaj časa. Najprej je šla v boj mornariška pehota. No, Hughie, ne vem, kaj naj še rečem. Razumem, da se obotavljate zaplesti v naše zadeve. Mi tukaj smo na to navajeni. Nas ne motijo veliki, hudobni izobčenci, organiziran zločin, podzemlje ... Morda nisimo dovolj pametni, da bi se bali.«

Pisma bralcev

Se prometne razmere res ne dajo izboljšati?

Tovariš urednik!
Vem, da imamo v Sloveniji skoraj na vseh progah lokalne vlake, katerih vozni red je prilagojen delavcem in uslužbenim, ki se vozijo na delovna mesta izven kraja, kjer stanujejo. Taki vlaki vozijo, kot vem, na progah Borovnica-Ljubljana, Kamnik-Ljubljana, Litija-Ljubljana itd. Vozni red teh vlakov je tak, da delavci in uslužbeni pridejo pravočasno na delovno mesto in da se takoj po končanem delu odpeljejo domov.

Taki vlaki red si želimo tudi delavci in uslužbeni, ki stanujejo ob progi Crnomelj-Nov mesto, in se vsak dan vozimo na delo v Novo mesto. Najbolj bi nam ustrejal vlak, ki bi prišel v Novo mesto med polno in trideset na šest zjutraj, da bi bili lahko vsi ob šestih na delovnih mestih kot tisti, katerim se ni treba prevažati. Po sedanjem voznom redu pridemo v Novo mesto (na postajo) dvajset minut pred sedmo, tako da vsi, katerih delovni čas se prične ob šestih, redno zamujamo vsak dan eno uro.

Če vzamemo za osnovo res najnižje število zaposlenih, ki se dnevno vozijo na delo na tej progi, recimo 250 ljudi, pomeni to vsak dan izgubo 250 delovnih ur. Če ocenimo vsako uro s 150 dinarji, znesla bi izguba letno 12.500.000 dinarjev. Mislim pa, da se število zaposlenih, ki se vozijo vsak dan, prav gotovo višje.

Prav tako izgubljamo čas popoldne s čakanjem na vlak. Popoldanski vlak proti Beli krajini odpelje šele ob 16.5. To pomeni za vsakega nadaljnjo poludruugo uro izgubljenega časa zaradi neprimerne voznega reda.

Menim, da bi bila najboljša rešitev lokalni vlak, katerega voznik bi bil prilagojen potrebam gospodarstva na tem območju. V tem smislu smo se tudi s prošnjo obrnili na Železniško transportno podjetje Novo mesto. Čeprav je od tedaj minilo že precej časa, še nismo dobili odgovora. Vemo, da ima podjetje težave, da manjka vagonov in lokomotiv, vendar prizadejati menimo, da bi se dalo z dobro voljo stanje izboljšati. Izguba časa, da ne govorim o naporih in stroških vozačev, je toliko, da se je potrebno o tem pogovoriti in skušati najti boljše rešitve od sedanjih, tako kot so to rešili, kot je povedano v uvodu, že na številnih drugih progah. Pričakujem, da bo kdo rekel, naj pa podjetje grede stanovanja za svoje ljudi, pa bodo taki

problemi odpadli. Res, to bi bila za nas vse najboljše rešitev; vemo pa, da take rešitve ne moremo pričakovati še vrsto let.

Bogomil Litič,
tovarna zdravil »Krkas«, Novo mesto

Pozabili smo na naravna drsališča

Tovariš urednik!
V zadnjem času je bilo v Delu objavljenih nekaj dopisov o problemih, ki so se pojavili že ob rojstvu novega umetnega drsališča v Ljubljani. Kaže, da je ta objekt še sedaj pretesen tudi zaradi tega, ker so nekateri uporabniki nedisciplinirani in delajo povzročajo škodo. Zanimanje zanj pa obremenjen, šoloobvezno mladino pa morda tudi ne primeren.

Nič čudnega ni, če se povprečni poznavalec razmer spravi, zakaj je toliko gneča, in da so odgovorni ljudje ob tem pozabili, da smo bili še do nedavna odvisni samo od naravnih ledenih ploskev. Izjema je DK Ljubljana, ki je uredila za svoje drsalce naravno ledeno ploskev na obdobjarskih igriščih. Mar ne bi bilo koristno za razvoj drsanja in hokeja, da bi se za to zavzele pristojne organizacije in vsi zainteresirani in se zgledevali po Jesenicah in Celjanah, ki tse drugače skrbijo za razvoj tega športa.

V Ljubljani bi lahko uporabili teniška igrišča v neposredni bližini drsališča, pa morda tudi prostor na letnem telovadšču v Tivoliju. Podobnih primernih prostorov za naravno ledišča (no, ne obupujmo, ker je ta čas vreme spet neugoden, toda zime se ni konec) je v Ljubljani in njeni okolici še precej. Z malo dobre volje in medsebojnim razumevanjem in sodelovanjem vseh odgovornih ljudi za zdravje mladine bi lahko ta problem rešili brez večjih težav in na splošno zadovoljstvo mladine. Prekaterim staršem pa bi bilo s tem tudi prihranjeni večji denarni izdatki za vrnitev z avtomobilom do umetnega drsališča, da ne govorimo o nepotrebnih gnečah v športnem parku in Stanka Bloudka.

Umetno drsališče je namenjeno predvsem za uporabo v neugodnih vremenskih razmerah in da bi čim dlje podaljšali drsalno sezono. Ta objekt naj služi tudi za prirejanje raznih tekmovalnih in za vadbo mladine, ki teži za vrhunskimi dosežki. Če hočemo uravnotežiti težišče naših športnih organizacij, da je njihova poglavitna naloga množičnost, tedaj res kaže ravnati tako,

kakor delajo tudi v mnogih evropskih državah, kjer imajo razne številišne umetne drsališče, ki so mnoge ledeno ploskadi, kjer lahko sistematično vzgojajo mladino v drsanju ali hokeju. Z enim ali dvema drsališčema v Sloveniji pa prav gotovo ne bomo rešili vprašanja množičnosti, še manj pa kvalitete.

Niso dovolj samo pogosti besede o teh stvarih, temveč je potrebno več prizadevanosti in uspešnosti pri iskanju vseh možnosti. Vem, da nisem povedal nič novega, vendar želim ta problem samo osvežiti, kajti zimske počitnice so že zelo blizu.

Jože Vidovič,
Ljubljana

Nenavadna zgodba v »Mantovi« na Vrhnikih

Tovariš urednik!
Četrtrega tega meseca ... smo malo pred šestimi zvečer s tremi prijatelji ustavili v gostilni »Mantova« na Vrhnikih. Naročili smo tri kave in dva encljama. Račun, 330 dinarjev, je plačal prijatelj, in sicer s tisočakom. Natakarka je vrnila 170 dinarjev in ostala. Ker je ostala brez pojavnika glede ostalih pet sto dinarjev, smo mislili, da verjetno nima drobiža. Zato smo čakali, da se vrne, ko bo tisočak zmanjšan.

Toda zmotili smo se. Čez nekaj časa je na naše opozorilo, da nam dolguje še 500 dinarjev, ostro odvrnila, da to ni res in da je tisto riš plačal s petstotakom. Ko je natakarka nato v precej razburjenem razgovoru vstopila, da smo plačali s petstotakom, smo jo zahtevali, naj pokaže denar. Tisočak smo namreč poznali — bil je na obeh koncih zviti. Ko je pokazala denarico, ni je prijatelj med 30 tisočaki pokazal svojega. Značilno je, da ni imela nobenega petstotaka — torej tudi mi nismo mogli plačati s tem bankovcem. Med razgovorom smo morali silšati izrabe, ki jih ne bom navajal.

Tovariš urednik, sprašujem se, če je lahko taka oseba zaposlena v gostinski službi. Ne gre samo za 500 dinarjev, gre predvsem za poštenje gostinskih uslužbencev. Priporočim naj še, da so nam domačini povedali, da pri tej natakarki podobni primeri niso tako redki.

Jože Valič,
Ljubljana,
Trg revolucije 16

Neznani dečko, hvala!

Tovariš urednik!
V četrtek, dne 4. t. m.

sem šel po stezi Leninskega parka v Mariboru. Nenadoma mi je na polodici spodrsnilo in prav nerodno sem padel na hrbet. To je opazil simpatičen, osem do deset let star dečko, ki je takoj prišel k meni. Ko sem se postavil na noge, me je ves zabrljen vprašal: »Ali ste se kaj udarili?« Ko sem mu odgovoril, da mi nič hudega, mi je z vso vrnemo začel otepiti sneg s plačala in mi odstranil pravo vse sledove snega.

Zal sem v naglici pozabil vprašati, kdo je. Kljub temu in prav tako za želim, da se ta primer objavi v časopisu. Našim najmlajšim pa tudi odraslejšim mladim naj bo lep zgled spoštovanja starejših ljudi.

Hoče pri Mariboru

Dva odgovora

13. t. m. smo objavili pismo Marije Eke, ki terjala javni odgovor glede nagrad za pudingove vrečke. Tovarna »Sana« nam je na to pisno odgovorila, da je tovarišica Marija Kos poslala dne 29. IX. 1961 sto vrečk porabljenega pudinga. Tovarna ji je 11. oktobra 1961 poslala po pošti darilni paket in kilogram Albert keksov. 6. novembra je tovarišica ugrnila nagradni paket. Tovarna ji je odgovorila 21. novembra in ji svetovala, naj se, če paketa ni prejela, obrne na pošto in Limbušo. Od tedaj se Marija Kos na tovarno ni več obrnila.

Tovarna »Sana« izjavlja, da se ji zdi čudno, da tovarišica nagrade ni prejela. V letu 1961 je tovarna prejela 1908 pisem z vrečkami in listki in odposlala 1908 darilnih paketov. V vsem letu je prejela šest reklamacij. Zato je tovarna opozorila EKO Maribor, naj poostri kontrolo nad dostavo darilnih paketov. Tovarna pravi, da njena akcija ni samo reklama, ampak da pošteno in vestno izvršuje svojo obljubo. Svojemu odgovoru je priložila troje pisem, v katerih se dobivniki darilnih paketov tovarni zahvaljujejo.

16. t. m. smo objavili pismo Anke Marič z naslovom »Kaj je z Donatome«. Zdravilišče Rogaska Slatina nam je odgovorilo, da napolnijo v Rogaski Slatini dovoljne količine te vode in da bi jo lahko imele vse trgovine vedno dovolj na zalogi. Zdravni vagoniki pošiljati sta bili odpredani 25. XII. 1961, 16. t. m. pa so nalagali nov vagon za podjetje »Mercator«. Zdravilišče sporoča, da imajo za mineralno vodo posebnega potnika, ki redno obiskuje stranke in sprejema naročila. Tako pri njih ni nobene ovire, da bi te zdravilne vode v Ljubljani ne bilo dovolj.

JESENICE

Razprave o šolstvu

Te dni so v jeseniški občini zbori volivcev. Na njih razpravljajo o materialnih in kadrovskih problemih šolstva.

V jeseniški občini manjka še vedno 15 prosvetnih delavcev. Od 126 zaposlenih je 75 % žensk, ker se moška mladina zaradi slabe materialne stimulacije raje odloča za tehniške poklice. Osebnih dohodkov učiteljev v jeseniški občini so mesečno od 17.850, do največ 33.705 dinarjev in znaša urna postavka učiteljev v prvem letu službovanja le 85 dinarjev. Na splošno so mesečni dohodki prosvetnih delavcev za okoli 30 % manjši od dohodkov v drugih progah enakosti. Na zborih razpravljajo, razpravljajo tudi o tem neresenem problemu, ki ga bo nujno vskladiti z dohodki ostalih uslužbencev.

POSVETNI O KULTURNO-PROSVETNI DEJAVNOSTI

Na pobudo občinskega sveta Svoboda in prosvetnih društev je sklical IO OO SZDL Jesenice posvet, na katerem bodo obravnavali kulturno-prosvetno dejavnost in njene probleme v jeseniški občini. Na posvetu, ki bo v petek, bodo govorili o uvažanju nekaterih novih oblik dela v društvi in med drugim tudi o ustanovitvi osrednjega pihalnega, simfonjskega in zabavnega orkestra ter osrednjega pevskega zbora. Obširno poročilo je sestavil svet Svoboda in prosvetnih društev. Leto zajema delo Delavske univerze, Ljudske knjižnice, gledališča »Tone Cufare« in nekaterih drugih ustanov, ki se ukvarjajo z izobraževanjem.

POLITIČNA ŠOLA ZA MLADE ŽELEZARJE

Mladinske politične šole na Jesenicah, ki so organizirane še nekaj let, uspevajo tako po številu slušateljev kot po kvaliteti vzgojnega dela. Ideološka komisija pri OK LMS Jesenicah je naštudirala v letošnji sezoni še drugo premiero. Prvo v režiji Jožeta Tomažiča »Bogdaci pravilica« je študiral mladinski oder, drugo B. Gorjanovo dramo v treh dejanjih »Vihar pred zoro«, pa je naštudiral gledališki ansambel v režiji Bojana Čebulja. Premiera »Viharja pred zoro« je bila v soboto zvečer. Režiser in inscenator Bojan Čebulj je delo, ki je bilo uprizorje-

IZ SEČOVELJSKEGA PREMGOVNIKA

OBISK POD ZEMLJO

Manj zaposlenih, večja proizvodnja, večji prejemki

Z jamskim obratovodjem stojiva v rudniškem dvigalu. Mimo naju teče živa skala jaška in izginja zgoraj v teml. V globini 235 m izstopiva, greva kakšnih 600 m po ravnem obdobju, se srečujeta z rudarji, ki porivajo vagončke premoga proti izvoznemu jašku, se spuščata po droči na 257 in nato, po pet pet kakšnih 600 m na 285 metrov globine.

In zašla se je najlino pot, na kateri sem blagovaj rudarsko obleko s škornji vred (voda) in še pose-

povedovali o rudniku, o delu njihovih rudarjev in o perspektivi rudnika. Sečoveljski premogovnik je še mlad. Leta 1935 so ga v mrzličnem iskanju spričo (danes vemo da nedo- učičnih in zato kaj malo učinkovitih) sankcij takratnega Društva narodov »odkrili« italijanski fašisti. O kakšni rudarski tradiciji, kot jo ima naše Zasavje, in to je seveda čuti; ali je bilo čuti še ne tako dolgo tega. Z raznih vetrov so prišli sem rudarji ali

govnik od poplave spomladaj 1957 sem se v izgradnji, razvito delavsko samoupravljanje, ki je prišlo močno do izraza lani. Ustanovili so 5 ekonomskih enot in dosegli uspehe. Število zaposlenih so lahko zmanjšali za 8 %, proizvodnjo (v primerjavi z 1960. letom) so povečali za 42,2 %, osebne prejemke pa za okoli 46 %. To je gibanje, kakršno si želimo v našem gospodarstvu za njegovo zdravo rasti. Letos, verjetno tam na jesen, bodo končali odpi-

dobe plačilo tudi za izkopano jalovino. Vendar je čisto drugačno njihovo počutje, če pošiljajo do izvoznega jaška črno zlato, kot če so vagončki polni jalovine ali če prekladajo skalnate bloke ves ljubi dan v že izčrpane galerije, premogovna bera pa je pičila.

KOČEVJE PRED SESTAVO DRUŽBENEGA NACRTA

Po predlogih planov podjetij, ki so jih podjetja izdelala na podlagi ocene realizacije v lanskem letu, je Svet za finance pri občinskem ljudskem odboru v Kočevju izdelal približni predlog družbenega plana občine za letos. Obdelava vseh podatkov je pokazala, da bi se (če bi bili podatki točni) povečal družbeni bruto proizvod v občini v primerjavi z lanskim letom le za 8 odstotkov. Svet je bil mnenja, da ta številka ne bo realna, ker bi predstavljala kar 5 odst. zaostajanja za zveznim povprečjem.

Svet za finance je zato predlagal podjetjem, naj do konca januarja ali začetka februarja dostavijo občinskemu ljudskemu odboru že dokončne plane podjetij, ki bodo izdelani na podlagi dejanske realizacije v preteklem letu. V njih naj objektivno upoštevajo vse možnosti, ki bodo vplivale na proizvodnjo v letošnjem letu. Pri sestavi planov naj bi sodelovali vsi kolektivni in delavski sveti, ne le računovodje in nekateri administrativni uslužbeni. Doslej se je pokazalo, da se nekatera obrtna podjetja postavila predvsem na letošnji letni predvideni plan, da bodo letošnji plan presegli za več deset milijonov dinarjev.

Dejanski plani se bodo torej verjetno kar precej razlikovali od predlogov planov. Plane bo nato obravnaval svet za finance pri OBLO, ki bo na njihovi podlagi sestavil predlog občinskega družbenega plana. Ni pa povsem gotovo, da bo občinski plan zbir planov podjetij. Družbeni plan občine bo imel plane podjetij le za osnovo, predstavljal pa bo predvidevanja ter oceno gospodarstva po gospodarskih strokovnjakih občine.

J. P.

NOVO MESTO

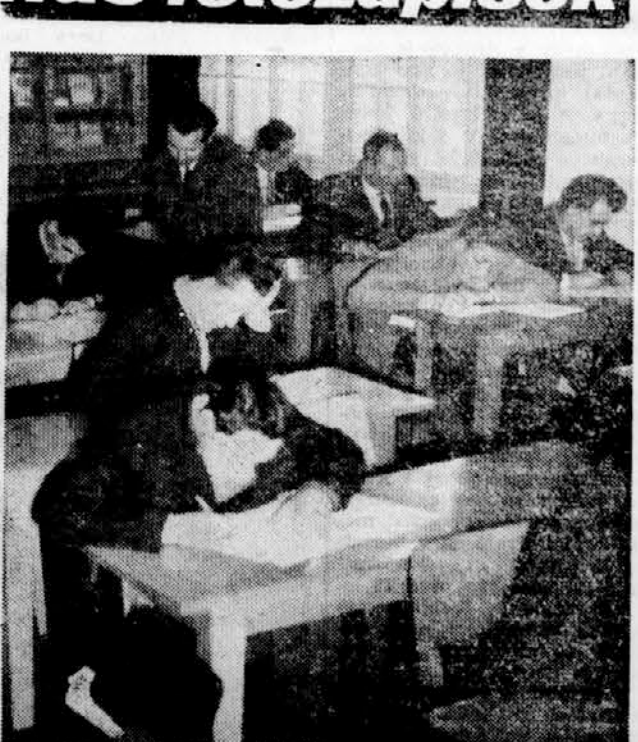
Ustanavljanje cestnega podjetja

Po sklepu okrajnega ljudskega odbora je ustanovljeno za celotno področje okraja Novo mesto ter področje občin Kočevje in Ribnica eno cestno podjetje s sedežem v Novem mestu. Organizacija novega podjetja je v teku. V Novem mestu je bilo 13. januarja posvetovanje predsednikov sindikalnih podružnic, ki so se udeležili okrajnih sindikalnih svetov, prisostvovali pa so tudi tajniki občinskih sindikalnih svetov občin.

Na posvetovanju so se pogovorili o organizaciji sindikalnih podružnic pri podjetju. Sindikat in ostali organi zastopajo stališče, da je treba podjetje že ob začetku osnovati na načelih delavskega samoupravljanja z osrednjim delavskim svetom in samoupravnimi organi ekonomskih enot ter s pravilnikom kolektivne pristojnosti enega in drugih organov samoupravljanja v okviru podjetja.

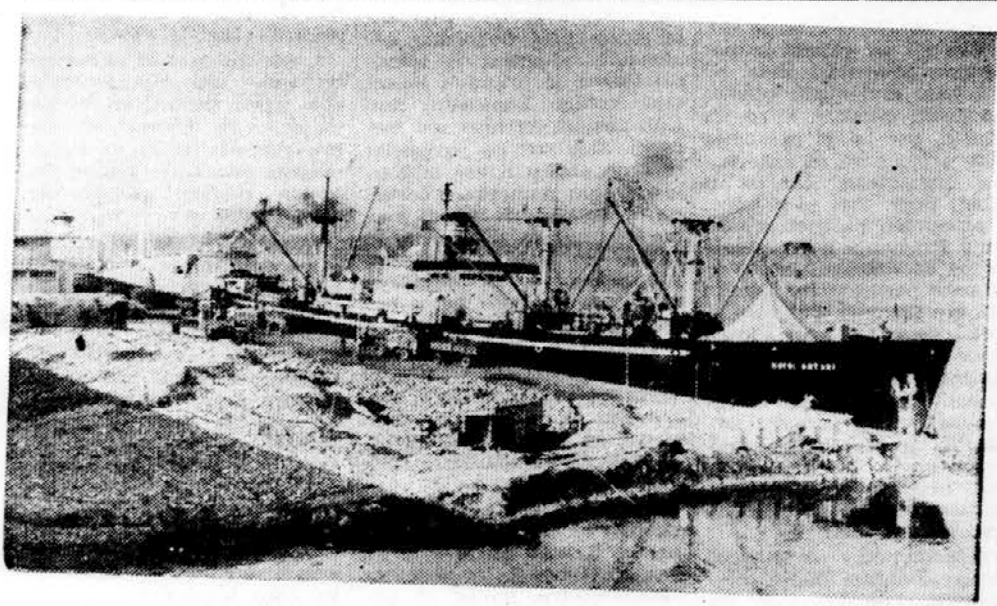
P. Romanič

Naš fotozapisek

Minulo soboto so zaključili izpite za visoko kvalifikacijo člani ZB, ki so se pripravili pri Šolskem centru za kovinske stroke in obrt lesne stroke v Skofji Loki. Vsi kandidati so izpite uspešno opravili in s tem dokazali, da so znanje, ki jim je bilo posredovano, v polni meri osvojili, čeprav so imeli za to težavne pogoje. Na izpite za kvalifikacijo takšne šole trideset kandidatov članov ZB.

L. M.

Začetek leta je za koprsko tovarno loko poln lepih obetov. Do 15. januarja je dosegel blagovni promet 12.387 ton, v istih dneh pa sta bili v luki najmanj dve, največ pa je bilo v njej hkrati 5 ladij. Velik tovar skladarja (10.500 ton) je pripeljal jugoslovanska ladja »Ravni Kotari« (Jugoslovanska tankerska plovnata Zadar), ki so ga začeli raztovarjati 8. t. m. Večina ostalega tovora je bilo južno sadje. — Ob tem navali, ki je v začetku leta obsegala, ima kolektiv podjetja težave zaradi pomanjkanja skladiščnega prostora. Zacasno so si pomagali tako, da so del tovora vskladiščili v del že dograjenih stalnih skladišč Uprave žitnih silosov Ljubljana.

Foto: Frenk

BREŽICE Novi prostori knjigarne

Državna založba Slovenije je na novo preuredila prostore svoje knjigarne v Brežicah. V povečanem lokalu je tudi nova oprema. Za sedaj bosta v lokalu

HITRO PRIPRAVLJENO KOSILO

Stajerska juha, sesekljani zrezki, fižol, črna redkev in jabolka v solati.
Priprava traja trideset ur, če skuhamo fižol že prejšnji večer.
Juha: Četrtilitrs kuhanevega fižola, dva velika krompirja, prežganje iz žlice masti, pol drobne čebule in žlice moka, dajte lovorec listič, žlice vinskega kisa in poper.
Oplijeni krompir zrežemo na malo večje kose. Kuhano ga, potem pridamo še krompir, lovorec listič in kuhano, da se krompir zmehča. Kuhano juho kisamo in popramo.
Zrezki: Potrebujemo 20 dkg mieste govedine in 20 dkg mieste svinine, kosček prekajene slaninice, drobno čebulo, sok popra in mast za pečenje.
Slanino zrežemo na drobne

kocke, čebulo drobno sesekljamo, oboje pa damo k mesu. Solimo, popramo in v mokrim rokami dobro premešamo. Bili morajo gladko kot testo. Oblikujemo za prst debele zrezke, jih polagamo v vročo mast in spečemo. Pečene zložimo na pogret krožnik in takoj ponudimo.

Solata: Vzamemo pol litra kuhanevega fižola, veliko črno redkev, dva velika jabolka, olje, kis, sol, poper, limonin sok in čebulo.

